

HIJ IS VERREZEN!

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT / P106088

V. U. : L. OORTS, HEIDEWEG 14, B-2980 ZOERSEL

NR. 136 / JULI-AUGUSTUS 2025

AFGIFTEKANTOOR : ANTWERPEN X

« HABEMUS PAPAM ! »

LEO XIV, op 8 mei tot het pontificaat verheven, is de Plaatsbekleder van Christus, die hem zijn Kerk heeft toevertrouwd om haar in zijn naam te besturen. Deze bijna bovenmenselijke kwaliteit verbiedt iedereen *a priori* om zomaar zijn mening te formuleren over de H. Vader. Hij is de paus en dat zou het enige antwoord moeten zijn dat een trouwe katholiek dient te geven. In gewone tijden is de persoon van de Opperherder geen onderwerp van discussie.

Maar dit zijn helaas zeer slechte tijden.

De paus is geen god. Hij kan zich in bepaalde omstandigheden vergissen. Onze vader, abbé de Nantes, heeft een heel bijzondere genade ontvangen om de ontstellende dwaling te doorzien die tijdens het Tweede Vaticaans Concilie werd begaan, namelijk het afkondigen van de mogelijkheid tot **een permanente hervorming van de Kerk**. Het was zijn uitzonderlijke kennis en begrip van deze dwaling die onze vader ervan weerhield er medeplichtig aan te worden door zijn stilzwijgen. Hij maakte het tot zijn plicht ze te verwerpen en de waarheid van het katholieke geloof in al haar volheid te prediken, ook als het de paus zelf was die een dwaalleer verkondigde. En niemand kon abbé de Nantes ooit een onjuistheid voor de voeten werpen. In onze

analyse van de redevoeringen en geschriften van de nieuwe Opperherder zullen wij dan ook uiterste voorzichtigheid betrachten, want we willen het gezag van abbé de Nantes niet ondergraven door een fout van onze kant.

Paus Leo XIV begon als religieus van de orde van Sint-Augustinus aan een kerkelijke loopbaan die hem op steeds belangrijkere posities bracht totdat hij werd gekozen tot provinciaal en vervolgens tot algemeen overste van zijn orde, voordat hij werd benoemd tot bisschop in Peru en uiteindelijk naar Rome kwam als prefect van de Dicasterie van de bisschoppen. We kunnen zonder de minste aarzeling zeggen dat hij heel zijn intellectuele en spirituele vorming kreeg van een "hervormde" Kerk en bovendien in de schoot van een Amerikaanse katholieke samenleving die per definitie uiterst liberaal is... Behoudens een wonder van genade, waar we niet op kunnen vooruitlopen, is het onmogelijk dat Leo XIV niet van zijn orde, van zijn superieuren, van de Kerk waaraan hij alles te danken heeft, alle gebreken heeft ontvangen en aanvaard van een "hervormde" godsdienst die onze vader onophoudelijk aangeklaagd heeft om de zuiverheid van het dogma van het geloof te bewaren.

« Vrede zij u. Het is de eerste groet van de verzen Christus die zijn leven gegeven heeft, de Goede Herder die zijn leven gaf voor de kudde van God. »

Sinds zijn uitverkiezing heeft de nieuwe Opperherder het bovenstaande helaas al bevestigd in verschillende standpunten en uitspraken.

Het meest betreuenswaardig was ongetwijfeld zijn verklaring van trouw « *aan de weg die de universele Kerk al tientallen jaren volgt in het kielzog van het Tweede Vaticaans Concilie* », afgelegd op 10 mei in aanwezigheid van het voltallige college van kardinalen. En hij verwees naar de apostolische exhortatie *Evangelii gaudium* en naar de “synodale” hervorming van de Kerk, die gebaseerd is op principes die wij als kettters beschouwen.

Op het eerste gezicht stemt dit droevig. We hebben geen enkel teken ontdekt van een duidelijke breuk in de opvolging tussen Franciscus en Leo XIV. Toegegeven, ze hebben zeer verschillende temperamenten, maar het moet gezegd worden dat pater Prevost, die in 2014 werd benoemd aan het hoofd van het Peruviaanse bisdom Chiclayo, perfect lijkt te passen in het beeld van de ideale bisschop zoals dat paus Franciscus voor ogen stond. Met het gevolg dat hij hem de formidabele taak toevertrouwde om kandidaten te selecteren voor het bisschopsambt in de universele Kerk.

Zoals abbé de Nantes deed voor Paulus VI met zijn encycliek *Ecclesiam suam* (6 augustus 1964) en voor Joannes-Paulus II met *Redemptor hominis* (4 maart 1979), moeten we wachten op een belangrijke inaugurele tekst die de H. Vader zeker zal publiceren en waarin hij zal uiteenzetten wat hij wil doen ten dienste van de Kerk. Dan zal het mogelijk zijn om een afgewogen mening te geven over zijn denken. In ieder geval is het heel duidelijk dat hij al veel heeft nagedacht over de kwestie van de sociale leer van de Kerk. Is de Amerikaanse samenleving met haar onmiskenbaar materieel succes, waarin de goede God totaal afwezig is, het voorwerp van zijn overwegingen?

Een opvallend kenmerk van de spiritualiteit van onze nieuwe paus is zijn liefde voor de Kerk en voor zijn religieuze orde. Dit lijkt de genade te zijn van zijn religieuze wijding, bezegeld door de drie geloften van gehoorzaamheid, kuisheid en armoede. In een interview in september 2023, toen hij door Franciscus tot kardinaal werd gecreëerd, zei hij: « *Als ik denk aan Sint-Augustinus en zijn visie en begrip van wat het betekent om bij de Kerk te horen, is een van de eerste dingen die bij me opkomt wat hij zegt over het feit dat je jezelf geen leerling van Christus kan noemen zonder deel uit te maken van de Kerk. Christus maakt deel uit van de Kerk. Hij is er het Hoofd van. Dus degenen die denken dat ze Christus “op hun eigen manier” kunnen volgen zonder deel uit te maken van het lichaam, hebben helaas een vervormde ervaring van wat echt authentiek is. Het onderricht van Sint-Augustinus heeft betrekking op alle aspecten van het leven en helpt ons om in eenheid te leven. Eenheid en gemeenschap zijn essentiële charisma’s in het leven van de orde en zijn fundamenteel om te begrijpen wat de Kerk is en wat het betekent om er deel van uit te maken.* »

Deze woorden zijn een grote troost voor ons. Je-

zus houdt van de Kerk, de Maagd Maria houdt van de Kerk en Leo XIV houdt van de Kerk. We kunnen alleen maar hopen dat hij een juist besef heeft van wie er deel van uitmaakt en wie niet.

We moeten ervan doordrongen zijn dat de Kerk ook vandaag nog altijd de heilige geloofsschat intact bewaart: het klinkt misschien ongelooflijk, maar heel die zgn. menselijke “traditie” die door kerkelijke prelaten is geproduceerd sinds het Tweede Vaticaans Concilie, geniet geen enkele waarborg van onfeilbaarheid en blijft dus iets voorlopigs dat feilbaar en hervormbaar is. Dus ondanks de gebreken van de conciliaire hervorming die zijn denken vertroebelen, hebben wij de vaste hoop dat Leo XIV het voorwerp is van de uitverkiezing door Jezus en Onze-Lieve-Vrouw, die nooit zullen ophouden hem bij te staan met hun raadgevingen.

In Peru, net als in heel Latijns-Amerika, zijn de volksdevoties, manifestaties van de *sensus fidei* (in de traditionele zin van het woord), van groot belang voor de overdracht van het geloof en voor de trouw aan de Kerk tegenover de aanvallen van de protestantse sekten. Die laatste zijn zeer ondernemend, maar wat ze in hun proselitisme niet kunnen bieden zijn de heiligenverering en vooral de devotie tot de Maagd Maria, die zegeviert over alle ketterijen. Het gaat om een beslissende ervaring, die door Mgr. Prevost goed begrepen werd tijdens al de jaren die hij doorbracht in Peru, waar zelfs vandaag 80 % van de bevolking katholiek blijft. Ze bracht hem ertoe om op 6 januari 2019, in de kathedraal van Chiclayo en te midden van heel zijn kudde, een prachtige en plechtige « *daad van berouw, vergeving en eerherstel aan God* » te stellen en « *de toewijding van Peru aan het H. Hart van Jezus en het Onbevleete Hart van Maria* » te hernieuwen, « *in vereniging met alle bisdommen, parochies, priesters, diakens, seminaristen, religieuzen en leken* ».

Met die achtergrond is Mgr. Prevost naar Rome gekomen en allicht is het de verklaring voor de bekommernis die hij uitte ten overstaan van de kardinalen op 10 mei, toen hij sprak over « *de aandacht voor de “sensus fidei”, in het bijzonder voor de meest authentieke en omvattende vormen ervan, zoals de volksdevotie* ».

Het is onze vurige hoop dat paus Leo XIV op een dag voor de universele Kerk de eerherstellende devotie tot het Onbevleete Hart van Maria zal aanbevelen. Het gaat werkelijk om de redding van de naties, van de zielen en van de Kerk in een kerkelijke devotie waarin leken, religieuzen en priesters elk hun rol spelen om zich samen op te offeren voor de arme zondaars zodat ze niet in de hel vallen en om te bidden tot en troost te bieden aan het Onbevleete Hart van Maria. De hele heilseconomie en het mysterie van de Verlossing, die vandaag de dag totaal genegeerd worden door de hiërarchie, zouden door deze kleine devotie plotseling in ere hersteld worden in de Kerk. En het zou een bewonderenswaardige daad van autoriteit én nederigheid zijn van de kant van de H. Vader om zijn leergezag te onderwerpen aan een wilsuiting van God, persoonlijk

Mgr. Prevost draagt de monstrans tijdens de processie van Corpus Christi in Chiclayo, Peru, op 19 juni 2015.

uitgedrukt door Onze-Lieve-Vrouw en doorgegeven door een kloosterzuster. Mocht het hart van paus Leo XIV zich laten raken !

In de tussentijd wacht ons de zware opdracht om het werk van de Contrareformatie verder te zetten, in trouw aan de roeping die onze vader, abbé de Nantes, ons heeft nagelaten, terwijl we wachten op het uur van de wedergeboorte van de Kerk.

Dit werk van de Contrareformatie betekent allereerst bidden voor de H. Vader. We moeten veel bidden voor de H. Vader : Onze-Lieve-Vrouw van Fatima en de Kerk dringen daar bij ons op aan.

Werken aan de Contrareformatie betekent ook onszelf niet laten meeslepen in een schisma dat zichzelf zo niet zou noemen en dat erin zou bestaan dat wij niet de minste aandacht meer schenken aan wat de paus zegt of schrijft, onder het voorwendsel dat hij toch totaal in dwaling verkeert. We mogen ons niet laten verleiden tot veralgemeningen of humeurige opstoten.

Leo XIV zal fouten schrijven... Dat is helaas maar al te zeker, vooral met de synodale hervorming die in alle bisdommen zal worden toegepast. We zullen dit dan moeten zeggen, waarbij we uiteraard zijn woorden en geschriften nauwkeurig interpreteren in overeenstemming met

deren en werken in de zin van een verzoening, zoals abbé de Nantes altijd voor ogen had.

Tot aan « *de wederkomst van de Heer, die niet lang meer zal uitblijven* » (art. 1 van de voorlopige Regel van de Kleine broeders van het H. Hart van Villemaur) en onder de waakzaamheid van het Onbevleete Hart van Maria « *zullen wij trouw wachten, zonder toe te geven aan opruiing of wanordelijkheid, maar standvastig in ons geloof, totdat de Kerk zichzelf terugvindt zoals ze tot ons komt vanuit de diepte van de eeuwen, na deze tijd van duizelingwekkende illusies* ». We zullen ons de woorden eigen maken die onze vader schreef aan Mgr. Le Couëdic op 19 december 1965 : « *Wij zijn niet het geloof van de Kerk, maar wij zijn haar trouw.* » Amen !

broeder Bruno van Jezus-Maria

Aan de voeten van het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima wijdt de toekomstige paus Peru toe aan het H. Hart van Jezus en het Onbevleete Hart van Maria, op 6 januari 2019.

zijn bedoelingen. Het is geen inbreuk op het respect dat verschuldigd is aan zijn gezag om dergelijke kritiek te uiten, integendeel, maar op twee voorwaarden : aan de ene kant, dat we dit doen met de zorg om de Kerk te dienen en niet om ze te verscheuren ; en aan de andere kant dat we altijd een goed onderbouwde argumentatie hebben in de exacte en logische voortzetting van wat onze vader zelf schreef. We mogen niet afdwalen en dus moeten we hard stu-

DE DIENST VAN DE KERK

HET KRUIS VAN CHRISTUS

OP 25 april 2025, tijdens de paasweek, schreven wij aan een goede vriend: « *Paus Franciscus is onder sinistere omstandigheden gestorven. Geen enkele vorm van berouw voor de heiligschennende synodale hervorming van de Kerk die hij achterlaat en geen enkel spoor dat hij de laatste sacramenten heeft ontvangen. Onze harten en gebeden zijn nu gericht op het volgende conclaaf, dat niet synodaal zal zijn... Zal het de uitverkorene van Onze Heer Jezus Christus zijn die uit deze aanduiding door de kardinalen tevoorschijn komt? Niets is minder zeker... Maar Onze-Lieve-Heer zal hem in ieder geval rechtstreeks, persoonlijk en onfeilbaar zijn rechtsmacht geven om de Kerk te besturen. Hij zal de paus zijn!* »

Groot was dan ook onze vreugde, in eenheid met alle gelovigen die massaal naar het Sint-Pietersplein waren gesneld en uiteindelijk met de hele Kerk, om de kardinaal-protodiaken te horen verkondigen, zoals de engel in het uitspansel boven Bethlehem aan de herders: « *Annuntio vobis gaudium magnum: habemus Papam!* » Zonder Mgr. Robert Francis Prevost, kardinaal van de Roomse Kerk, ook maar bij naam te kennen, waren we gelukkig te weten dat we een paus hadden, Leo XIV, en waren we er helemaal op ingesteld om van hem te houden.

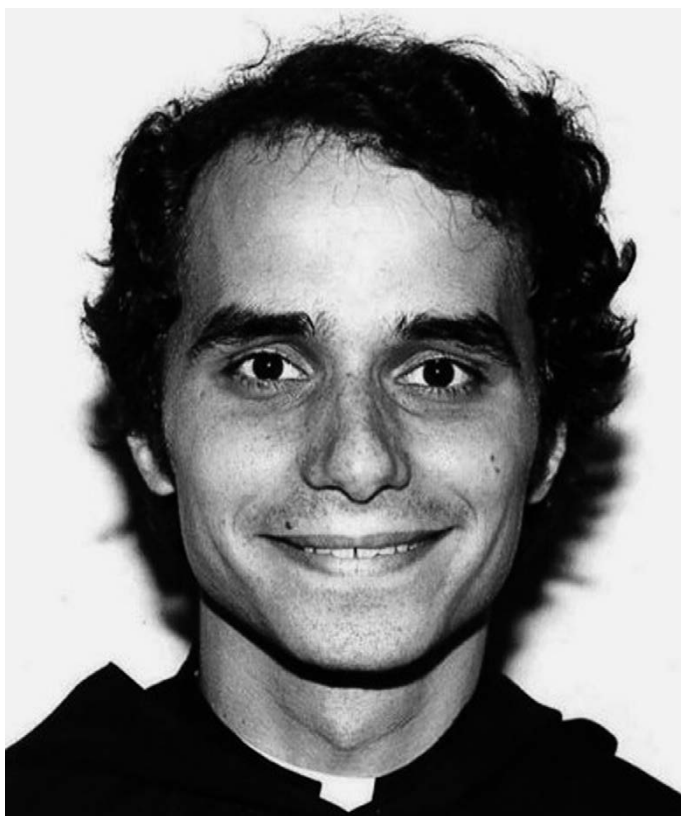
En onze vreugde werd niet teleurgesteld toen hij voor de eerste keer verscheen op de loggia van de Sint-Pieter, halverwege tussen Hemel en aarde, gekleed in zijn pontificale gewaden en ornamenten, tekenen van de majesteit, de volheid en de soevereiniteit van de machten die Onze-Lieve-Heer zich verwaardigd heeft aan zijn Plaatsbekleder te schenken. Hoe? Eenvoudigweg doordat kardinaal Prevost het ambt aanvaardde dat hem aangeboden werd door zijn broeders in het college van kardinalen aan het einde van een snel conclaaf, waarin overduidelijk gebeden werd tot en geluisterd naar de H. Geest.

Het kostte ons geen enkele moeite om onmiddellijk ons hart voor hem te openen. Hij is de H. Vader en bovendien leek hij ons zo beminlijk in zijn glimlachende eenvoud, zijn bescheidenheid, in het begin een beetje verlegen... maar toch zonder

zwakte. We geloven vast dat hij een vloed van genaden en inzichten heeft ontvangen, ontvangt en zal ontvangen. De H. Geest en Onze-Lieve-Vrouw van Goede Raad belegeren hem!

« *Vrede zij u* », waren de eerste woorden van Leo XIV. « *Het is de eerste groet van de verrezen Christus die zijn leven gegeven heeft. De Goede Herder die zijn leven gaf voor de kudde van God. Ook ik zou willen dat deze groet onze harten binnentreedt en uw gezinnen en alle mensen bereikt, waar ze zich ook bevinden.* » Deze vrede waarnaar de wereld zo streeft, komt dus niet van mensen, die in hun binnenste zagezegd allemaal goed zijn, zoals Paulus VI beweerde, maar van Jezus Christus. Zelfs als Opperherder blijft Leo XIV een echte religieus, trouw aan zijn Regel, trouw aan zijn geestelijke vader. Hij zei het zelf: « *Ik ben een zoon van Sint-Augustinus, die sprak: "Met u ben ik een christen en voor u ben ik een bisschop."* In die zin kunnen we allemaal samen op weg gaan naar het vaderland dat God ons gegeven heeft. » Dus het doel van al ons arbeiden, het doel van dit pontificaat, blijft de Hemel, het hemelse vaderland. Maar we hebben het geloof nodig.

In de preek die hij de volgende dag uitsprak tijdens de mis *Pro Ecclesia* die hij samen met de kardinaal-kiezers concelebreerde in de Sixtijnse kapel, getuigde Leo XIV van het dogma van het geloof, dat hij samenvatte in de belijdenis van Petrus als antwoord op de vraag van Jezus: « *Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God.* » Hij legt uit: « *God, die mij door uw keuze heeft geroepen om de eerste van de apostelen op te volgen, vertrouwt mij deze schat toe opdat ik er met zijn hulp de trouwe beheerder zou van zijn (1 Ko 4, 2) ten bate van het hele mystieke Lichaam van de Kerk, zodat zij meer en meer de stad boven op de berg wordt (Ap 21, 10), de ark van het heil die de golven van de geschiedenis bevaart, de vuurtoren die de nachten van de wereld verlicht. En dat niet zozeer door de pracht of de grootsheid van haar bouwwerken – zoals de gebouwen waarin wij ons bevinden – maar door de heiligheid van haar leden, van dit "volk dat God zich verworven heeft om de werken te verkondigen van Hem die u uit*

DE JONGE ROBERT FRANCIS PREVOST ALS NOVICE

« Op 14-jarige leeftijd besloot ik binnen te gaan op het kleinseminarie van de augustijnen. » Een roeping voor het leven.

de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht" (1 P 2, 9) ».

Maar de paus is bezorgd over de teloorgang van het geloof. « Ook vandaag zijn er vele contexten waarin het christelijke geloof als absurd wordt beschouwd, gereserveerd voor de zwakken en de onverstandigen; contexten waarin andere zekerheden de voorkeur krijgen, zoals technologie, geld, succes, macht en plezier. Dit zijn omgevingen waarin het niet gemakkelijk is om van het Evangelie te getuigen en het te verkondigen en waarin de gelovigen belachelijk worden gemaakt, vervolgd, veracht of, in het beste geval, getolereerd en meewarig bekeken. En toch is het juist daarom dat de missionering op deze plaatsen dringend noodzakelijk is, omdat het gebrek aan geloof vaak leidt tot tragedies zoals het verlies van de zin van het leven, het vergeten van de barmhartigheid, de schending van de waardigheid van de persoon in zijn meest dramatische vormen, de crisis van het gezin en zovele andere wonden waaraan onze samenleving aanzienlijk lijdt. » En de H. Vader hekelt een « de-facto-atheïsme », zelfs van de kant van vele gedoopte christenen.

Zulke woorden zijn verhelderend, maar alleen als we onze ogen sluiten voor hun duidelijke ontoereikendheid. Want het verlies van het geloof is zeker een tragedie in deze wereld... maar ook in de Andere, waar men dreigt terecht te komen in wat niet bepaald het hemelse vaderland is...

We begrijpen dan ook beter waarom Leo XIV iets essentieels achterwege laat wanneer hij over Christus schrijft: « In Hem openbaarde God zich aan ons met de vertrouwensvolle ogen van een kind, met de alerte geest van een adolescent, met de rijpe trekken van een man (vgl. Vaticanum II, *Gaudium et spes*, nr. 22), om na zijn Verrijzenis aan de zijnen te verschijnen in zijn verheerlijkt lichaam. Zo toonde Hij ons een model van heilig mens-zijn dat wij allen kunnen navolgen, met de belofte van een eeuwige bestemming die al onze grenzen en mogelijkheden te boven gaat. » Maar de gekruisigde Jezus dan? Kunnen we Jezus navolgen in zijn heilig mens-zijn met de belofte van een eeuwige bestemming zonder het Kruis? Toch heeft de H. Vader dit kruis goed voor ogen: « U hebt mij geroepen om dit kruis te dragen en door deze zending gezegend te worden. »

« NIEMAND GEEFT WAT HIJ NIET HEEFT »

Men kan niet anders dan onder de indruk zijn van het goedgevulde leven van Robert Francis Prevost in dienst van de Kerk, dat een ononderbroken opwaartse weg volgde met de uitoefening van steeds belangrijker functies. Daarbij liet de toekomstige paus een unaniem gevoel van tevredenheid achter bij zijn medestudenten, zijn superieuren en

Villanova University in Pennsylvania, het grote katholieke studiecentrum van de augustijnen in de VS, waar Robert Francis Prevost afstudeerde in 1977.

zijn onderdanen. Maar we zijn onweerstaanbaar gegrepen door de angst van onze vader, abbé de Nantes, die de gevolgen vreesde van de breuk met de Traditie teweeggebracht door het Tweede Vaticaans Concilie binnen de Kerk zelf. De jonge Robert Francis, geboren op 14 september 1955 in Chicago, de derde stad van de Verenigde Staten, was er noodzakelijkerwijs het slachtoffer van.

Paulus VI, Joannes-Paulus II en Benedictus XVI ontvingen van de Kerk alle schatten van de Traditie. Maar heel bewust en in feite in alle perfiditeit gaven ze er de voorkeur aan die schatten niet door te geven zoals zij ze gekregen hadden, maar ze te verdoezelen om hun eigen leer op te leggen aan de hele Kerk. « Paulus VI zocht de ingebeelde roem om voorzitter te zijn van de Beweging voor Geestelijke Bezieling van de Universele Democratie (MASDU in het Frans) en trok de hele Kerk achter zich aan door de christelijke religieuze prediking om te zetten in termen van seculier humanisme. Joannes-Paulus II koesterde het intellectuele streven om “de synthese van de oude godsdienst en het hedendaagse atheïsme” te realiseren, dat wil zeggen “hun uiteindelijke vervulling in de levende Mens, die zich bewust is van zijn haast gewijd bestaan en zijn glorieuze vrijheid”. Wat Benedictus XVI betreft, zijn grote ambitie was om zijn Duitse, modernistische dialectiek op te leggen met de bedoeling de mysteries van het katholieke geloof te rationaliseren, want de oude voorstellingen ervan hadden zogenaamd geen zin meer voor de moderne mens » (*IL EST RESSUSCITÉ!* nr. 248, okt. 2023, p. 20).

Naast de ketterse doctrines die werden onderwezen vanaf de Stoel van Petrus, erfde de jonge Prevost de zeer liberale geest die kenmerkend is voor het Amerikaanseatholicisme al van lang vóór de revolutie van Vaticanum II.

Onder invloed van kardinaal James Gibbons (1834-1921), aartsbisschop van Baltimore, had de Kerk in de VS zich sinds geruime tijd geëngageerd

tot « een beleid van onvoorwaardelijke steun aan de Amerikaanse instellingen », zoals broeder Pierre van de Transfiguratie uitlegt. « Overtuigd dat het "Europese model" verouderd was en dat de toekomst toebehoorde aan het democratische systeem zoals dat in Amerika was uitgevonden, was kardinaal Gibbons van mening dat het lot van de katholieke godsdienst met dit regime verbonden was, dat dan ook loyaal geaccepteerd moest worden. In het bijzonder moest de Kerk de scheiding van staat en religie accepteren als een *conditio sine qua non* voor het voortbestaan van de democratische instellingen. Ze moest dus het voorbeeld geven van respect voor de vrijheid van godsdienst, een constante dialoog met andere religieuze "denominaties" en de strijd tegen de onverdraagzaamheid » (LA RENAISSANCE CATHOLIQUE nr. 144, jan. 2007, p. 1).

Dergelijke principes zouden er onweerstaanbaar toe leiden dat de Amerikaanse katholieke gelovigen en hun geestelijkheid zouden opgaan in de schoot van de Amerikaanse samenleving en haar zeden zouden omarmen, meer bepaald het materialisme en de verheerlijking van de individuele vrijheid. Als gevolg daarvan is het katholieke geloof in de VS erg zoutloos geworden. « En als de Kerk een bijzondere belangstelling heeft getoond voor sociale rechtvaardigheid », merkt broeder Pierre op, « dan is dat ook uit zorg om te laten zien dat ze geen vijand is van het menselijke geluk hier beneden. Zo vervaagde zelfs in de katholieke Kerk het belang van het Kruis van Christus, terwijl gezinsdeugden en respect voor anderen het ideaal van de godsdienst werden. Het is trouwens opmerkelijk dat de volkrijke Amerikaanse Kerk zo weinig heiligen heeft voortgebracht [...]. Evenzo is er bijna geen katholieke literatuur of kunst in de VS. »

Besluit : « **Door de godsdienstvrijheid te aanvaarden heeft de Kerk in Amerika zichzelf het integrale katholicisme ontzegd en is ze vanaf de jaren 1930 een beweging geworden voor de geestelijke bezieling van de democratie...** » (LA RENAISSANCE CATHOLIQUE nr. 145, feb. 2007, pp. 3-4).

Omdat hij in een maatschappij heeft geleefd die sterk doordrongen is van dergelijke beginselen, is de H. Vader beroofd van het gedachtengoed van het integrale katholicisme, dat inhoudt dat de Kerk het recht heeft om alle aspecten van het sociale leven te bekijken en te beoordelen en in de eerste plaats de politieke instellingen, die immers beslissend kunnen zijn voor het heil van de zielen en dat van de naties.

In eerste instantie zal Leo XIV dus niet kunnen geven wat hij niet heeft ontvangen van de Kerk, door de schuld van degenen die hem zijn voorgedaan op de Stoel van Petrus. Maar hij geniet een heel bijzondere genade waardoor de H. Geest hem helpt om zijn ambt te vervullen, in het bijzonder om inzicht te verwerven, wat van zijn kant veel werk en dus veel tijd veronderstelt. Maar het is heel goed mogelijk, want hij heeft veel van de Kerk ontvangen door zijn lidmaatschap van de orde van Sint-Augustinus.

Het is een eerste punt van overeenkomst en verwantschap met paus Franciscus, die jezuïet was. Het is opmerkelijk dat de goede God heeft toegestaan dat twee pausen uit twee grote orden elkaar opvolgen aan het hoofd van de Kerk. Zou het deel uitmaken van Gods plan voor het herstel van de Kerk dat religieuze ordes een sleutelrol spelen? We zijn hiervan overtuigd als we deze verhelderende woorden van onze vader Georges de Nantes herlezen : « Het Derde Vaticaans Concilie zal de constante doctrine van de Kerk over de superioriteit van het door geloften gewijde religieuze leven boven het wereldlijke leven in herinnering brengen. Mensen van de wereld, zelfs christenen, leven niet voor God alleen, denken niet aan God alleen, kunnen niet aan God alleen gehoorzamen. Ze zijn, volgens Sint-Paulus, verdeeld. Dit ontkennen zou getuigen van hoogmoed en leugenachtigheid. Het religieuze leven daarentegen wordt door de Kerk gewaarborgd als de meest gunstige voorwaarde voor de exclusieve dienst en cultus van God en voor de verkondiging van het Evangelie aan de armen » (VATICANUM III VOORBEREIDEN, p. 145).

DE ORDE VAN SINT-AUGUSTINUS, VAN EUROPA NAAR AMERIKA

De geschiedenis van de augustijnen begon op 16 december 1243 met de bul *Incubit nobis*, die paus Innocentius IV uitvaardigde om verschillende kluizenaarsgemeenschappen in Toscane op te roepen zich te verenigen in één religieuze orde gebaseerd op de regel en het leven van Sint-Augustinus. In maart 1244 hielden de kluizenaars een stichtingskapittel in Rome onder leiding van kardinaal Riccardo Annibaldi. De paus gaf hun de opdracht om hun eigen algemene prior te kiezen en een reeks constituties op te stellen. Ze werden bekend als de orde van de kluizenaars van Sint-Augustinus, waarbij zich in 1256 nog andere congregaties aansloten.

De orde nam zo haar plaats in onder de beidelorden, naast de dominicanen en franciscanen, kort daarna gevolgd door de karmelieten. Ze had een grote invloed in Italië en in heel Europa en nam niet alleen deel aan de hervorming van het religieuze leven, maar ook aan de eenheid van de Kerk, met werken op het gebied van onderwijs, prediking aan verwaarloosde bevolkingsgroepen en een grote intellectuele invloed (cf. *Les ordres religieux actifs*, onder leiding van Gabriel Le Bras, uitg. Flammarion, p. 128).

De augustijnen tellen officieel slechts vier gecanoniseerde heiligen : de H. Johannes van Sahagún, de H. Nicolaas van Tolentino, de H. John Stone van Canterbury en vooral de H. Thomas van Villanova, aartsbisschop van Valencia. Hij was « een vader voor de armen, een onvermoeibare prediker, een asceet die zichzelf schrikwekkende verstervingen oplegde. Hij was ook een compromisloze verdediger van de rechten en vrijheden van de Kerk tegen de pretenties van de koninklijke ambtenaren. Als tijdgenoot van Luther [slechts een vermeende leerling van Augustinus!] had hij een duidelijke visie op de oorzaak

Mgr. Prevost in zijn augustijnerhabijt tijdens een ontmoeting met paus Franciscus.

van het kwaad dat de Kerk in de 16de eeuw trof. Hij werkte uit alle macht aan de totstandkoming van het Concilie van Trente, dat hij niet kon bijwonen omdat hij ziek was » (ibid.).

De ontwikkeling van de orde bleef niet beperkt tot de Oude Wereld: ze stak over naar de Verenigde Staten, kort na de onafhankelijkheid ervan in 1776, op vraag van Mgr. John Carroll van Baltimore. Deze bisschop werd geconfronteerd met een erg verspreide katholieke bevolking en weinig priesters om ze te bedienen; hij deed daarom een oproep om priesters naar Amerika te laten komen, waarop de augustijnen in Ierland in 1794 pater John Rosseter naar Philadelphia stuurden. Mgr. Carroll was zo tevreden over deze pionier dat hij de orde om andere geestelijken vroeg om een permanente gemeenschap te stichten. Pater Matthew Carr werd aangesteld voor dit nieuwe missiegebied. Hij arriveerde in 1796 en maakte van Philadelphia het centrum van de augustijnse missieactiviteit.

Naarmate hun aantal toenam, breidden de augustijnen hun aanwezigheid en hun dienstwerk uit naar de aangrenzende staten aan de oostkust, wat het gemeenschapsleven echter erg bemoeilijkte. In 1844 verwoestten antikatholieke menigten niet alleen de Sint-Augustinuskerk in Philadelphia, maar ook het klooster en de theologische bibliotheek, die niet minder dan drieduizend titels bevatte. Uit deze tragedie ontstond het Villanova-college (vandaag *Villanova University*), dat het grote universitaire centrum van de augustijnerorde zou worden en het startpunt voor nieuwe stichtingen. Het aantal roepingen steeg voortdurend: in 1874 telde de provincie vijfenveertig religieuzen en bediende ze meer dan veertien parochies in vier staten.

In 1905 werden een kerk en een school gewijd aan de H. Rita gesticht in Chicago, gevolgd door vele andere in verschillende staten van de Midwest die in 1941

voormalig luitenant in de Amerikaanse marine tijdens de Tweede Wereldoorlog die later schoolhoofd werd, was van Frans-Italiaanse afkomst. Zijn moeder, Mildred Martínez, was van Spaanse origine. Hij heeft twee broers, Louis Martín en John Joseph.

« Het was via de parochie dat ik mijn eerste ervaring met de Kerk had, op lokaal niveau », legde hij zelf uit. « Ik ging ook naar een parochieschool. Dankzij de nabijheid van bepaalde diocesane priesters begon het idee om priester te worden in mij te ontkiemen. Toen ontdekte ik mijn religieuze familie: de augustijnen. Na een periode van bezinning – en nadat ik andere jonge mensen had ontmoet die zich bij deze gemeenschap hadden aangesloten – besloot ik op veertienjarige leeftijd binnen te gaan op het kleinseminarie. »

Hij zou deze religieuze orde nooit meer verlaten en deed zijn hogere studies aan de Villanova-universiteit, waar hij filosofie studeerde en in 1977 een graad in de wiskunde behaalde. Op 1 september van datzelfde jaar, toen hij 22 was, trad hij binnen in het noviciaat van de augustijnen in Saint-Louis (Missouri). Zijn eerste geloften legde hij af in 1978, zijn plechtige drie jaar later. Hij behaalde een licentie in de theologie aan de *Catholic Theological Union* in Chicago in 1982.

Zijn oversten, die zijn briljante intellectuele kwaliteiten hadden opgemerkt, stuurden hem naar Rome, waar hij op 19 juni 1982 tot priester werd gewijd door Mgr. Jean Jadot. Hij studeerde canoniek recht aan de Pauselijke Universiteit van Sint-Thomas van Aquino (het Angelicum) en kreeg er zijn diploma in 1984. Tussen 1985 en 1986 bracht hij zijn eerste periode door in de augustijnse missie van Chulucanas in het noorden van Peru. Na zijn terugkeer verdedigde hij zijn proefschrift in canoniek recht (*“De rol van de lokale prior in de orde van Sint-Augustinus”*) en werd hij benoemd tot directeur roepingen en

de tweede augustijnse provincie vormde. De orde bleef een enorme groei doormaken in de VS: zeventien stichtingen in de jaren 1920, vijf in de jaren 1940 en twaalf in de jaren 1950, om nog maar te zwijgen van de missies naar Cuba in 1899 (waar de augustijnen moesten vertrekken in 1961), naar Nagasaki in Japan in 1952 en naar Chulucanas in het noorden van Peru in 1963.

VAN CHICAGO NAAR CHICLAYO

De vader van de jonge Robert Francis, Louis Marius, een

missies voor de augustijnse provincie “Onze Moeder van Goede Raad” (Illinois).

Tweede verblijf in Peru van 1988 tot 1999 in de missie van Trujillo, verder naar het zuiden aan de kust van de Stille Oceaan, als directeur van het gemeenschappelijke vormingsproject voor augustijnse aspiranten uit de vicariaten Chulucanas, Iquitos en Apurímac. Gedurende elf jaar was hij prior van de gemeenschap (1988-1992), directeur van de vorming (1988-1998) en leraar van de geprofesten (1992-1998); tegelijkertijd bekleedde hij binnen het aartsbisdom Trujillo de functies van gerechtelijk vicaris (1989-1998) en professor in canoniek recht, patristiek en moraal aan het grootseminarie *San Carlos y San Marcelo*. Hij werd ook belast met de pastorale zorg voor de parochie van de H. Rita in de arme buitenwijken van de stad (1988-1999) en was parochiaal administrator van Onze-Lieve-Vrouw van Montserrat (1992-1999).

Terugkeer naar Chicago in 1999, waar hij werd gekozen tot overste van de provincie “Onze Moeder van Goede Raad”, voordat hij uiteindelijk de leiding kreeg over de hele orde tijdens het algemeen kapittel in 2001. Zijn ambtstermijn werd verlengd in 2007, na een stemming die slechts enkele minuten duurde.

Gedurende deze periode bezocht pater Prevost als algemeen overste de stichtingen van de orde in een vijftigtal landen, waaronder Argentinië in 2004. Tijdens zijn verblijf ging hij voor in de opening van de augustijnse bibliotheek in Buenos Aires. De ontmoeting werd afgesloten met een dankmis, voorgegaan door kardinaal Jorge Mario Bergoglio en geconcelebreerd door pater Prevost. Konden de twee mannen het goed met elkaar vinden? Blijkbaar niet, want toen onze augustijn de verheffing van kardinaal Bergoglio tot het pontificaat vernam, concludeerde hij dat hij nooit tot bisschop benoemd zou worden...

Beiden ontmoetten elkaar opnieuw in Rome in 2013 voor het algemeen kapittel van de orde, dat op 28 augustus werd geopend in de basiliek van de H. Augustinus in Rome. Tijdens de Mis die werd opgedragen door paus Franciscus inspireerde Sint-Augustinus de toenmalige Opperherder tot een prachtige preek, die helaas de maat aangeeft van zijn later afglijden. Hij sprak over de H. Monica :

« Hoeveel tranen vergoot deze heilige vrouw voor de bekering van haar zoon ! En hoeveel moeders vergieten vandaag de dag nog tranen voor de terugkeer van hun kinderen tot Christus ! Verlies de hoop op Gods genade niet ! In de Belijdenissen lezen we deze zin die een bisschop uitsprak tegen de H. Monica, die haar vroeg om haar zoon te helpen de weg naar het geloof terug te vinden : “Het is onmogelijk dat het kind van zulke tranen verloren gaat” (III 12, 21). Augustinus zelf schreef na zijn bekering aan God : “Vóór U heeft mijn moeder, uw trouwe dienaars, meer tranen om mij gehuild dan andere moeders over een doods-kist” (III 11, 19). Dat is de onrust van de liefde : altijd, zonder uitstel, het welzijn van de ander zoeken, van de geliefde persoon, met een intensiteit die

ook tranen voortbrengt. Ik denk aan Jezus die huilt voor het graf van zijn vriend Lazarus, aan Petrus die, nadat hij Jezus verloochend heeft, de blik vol barmhartigheid en liefde van zijn Meester kruist en bitter weent, aan de Vader die op het terras wacht tot zijn zoon terugkomt en hem tegemoet rent als hij nog ver weg is. Ik denk aan de Maagd Maria die met liefde haar Zoon Jezus volgt tot aan het Kruis. »

Pater Prevost legde dat jaar zijn ambt van generaal overste neer en kreeg van paus Franciscus te horen dat hij nu kon gaan « rusten ». Hij trok naar Chicago waar hij zich ontfermde over de vorming van de jonge religieuzen en vicaris van de provinciaal werd.

Maar zijn rust was van korte duur. Op 3 november 2014 benoemde Franciscus hem tot apostolisch administrator van het Peruviaanse bisdom Chiclayo en op 12 december, feest van de H. Maagd van Guadalupe, werd hij tot bisschop gewijd. Als devies koos hij een woord van Sint-Augustinus, dat hij zal dragen tot het eind van zijn leven hier op aarde : « *IN ILLO UNO UNUM* », « [hoewel wij christenen talrijk zijn] zijn we één in de ene Christus ». Een jaar later, op 26 november 2015, stelde de H. Vader hem aan op de bisschopszetel van Chiclayo.

DE POST-CONCILIAIRE KERK IN ZUID-AMERIKA

De vrijmetselaarsregimes die in Zuid-Amerika vanaf het begin van de 19de eeuw aan de macht kwamen, maakten zich schuldig aan een zware vervolging van de katholieke bevolking. Dat deze toch standhield, was vooral te danken aan de aanhanke-lijkheid van de clerus aan de paus en aan de volksdevotie. Niettemin hadden de onophoudelijke conflicten met de overheid tot gevolg dat Zuid-Amerika ook vandaag nog het laagste percentage priesters telt in verhouding tot het aantal katholieken. « De katholieke traditie van de Latijns-Amerikaanse volkeren werd dan ook gedurende lange tijd vooral mondeling doorgegeven, via de moeders en de grootouders en via de uitingen van de volksvroomheid » (Guzmán Carriquiry Lecour, *Globalisation et humanisme chrétien : perspectives sur l'Amérique latine*, 2007).

Het Concilie, waarin het Latijns-Amerikaanse episcopaat slechts een geringe inbreng had, leidde in dat werelddeel tot een ingrijpende ontwikkeling : « Er kwam een explosieve lading vrij van enthousiasme en kritiek, van experiment en vernieuwing, op alle niveaus, maar ook een lading van ongeduld, onzekerheid en zelfs verwarring, die zou leiden tot een post-conciliaire fase van beproeving en dramatische beroering » (*ibid.*).

Broeder Pierre van de Transfiguratie, die het boek van Carriquiry Lecour recenseerde, schreef : « *Feit blijft dat de Kerk werd overspoeld door twee golven van theologische dwalingen : de bevrijdingstheologie, die zo ver ging dat ze gewelddadige deelname aan revoluties bepleitte, en de secularisatietheologie, geïnspireerd door de protestanten Bultmann en Tillich, die alle “katholieke” bemiddeling tussen God en mens wegvaagde. [...] Het episcopaat begon te reageren in 1975 en vooral na de bijeenkomst in Puebla in 1978. De reizen*

van Joannes-Paulus II vergemakkelijkt dit herstel: ze brachten de institutionele Kerk weer op de voorgrond en gaven een nieuwe impuls aan de vroomheid van het volk, die het echte tegengif was tegen de theologie van de secularisatie. Door de Kerk te betrekken bij de verdediging van de mensenrechten en de vestiging van de democratie, nam Joannes-Paulus II bovendien de revolutionairen de wind uit de zeilen » (LA RENAISSANCE CATHOLIQUE nr. 207, april 2013, p. 5).

Paus Leo XIV tijdens de eerste Mis die hij opdroeg als Opperherder van de Kerk in de Sixtijnse kapel, in concelebratie met de kardinalen die hem op 8 mei verkozen hadden.

Peru ontsnapte niet aan deze twee

« golven van theologische dwalingen », in het bijzonder die van de bevrijdingstheologie, aangezien het land de bakermat was van deze beweging met pater Gustavo Gutiérrez, een priester van het bisdom Lima. In 1971, toen hij nog studentenpastor was, schreef hij zijn eerste grote werk, *Hacia una teología de liberación*, die een groot succes werd en over de hele wereld werd vertaald. « Het creëren van een rechtvaardige en broederlijke samenleving is de redding van de mens, als we met redding de overgang van minder naar meer menselijkheid bedoelen. Het is vandaag de dag onmogelijk om christen te zijn zonder je in te zetten voor bevrijding », schreef hij. « Bevrijdingstheologie vertelt de armen dat hun huidige situatie niet Gods wil is. » Deze waanzinnige theologie leidde tot verschrikkelijke tragedies, waarbij priesters hun ambt opgaven om de wapens op te nemen en zo de armen te hulp te komen en menselijk onrecht goed te maken.

In 1984 sprak de Congregatie voor de Geïnfusede leer, dat wil zeggen kardinaal Ratzinger, een heel voorzichtige veroordeling uit over deze doctrine vanwege haar politieke visie op het Evangelie en de marxistische consequenties die zij daaruit beweerde te trekken, maar prees tegelijkertijd de deugdzzaamheid van het doel dat Gutiérrez en zijn medestanders nastreefden. “Energisch... anderszijds...” : halfslachtigheid om iedereen te paaien.

Maar terwijl Joannes-Paulus II bereid was om de revolutie van de mensenrechten te prediken op zijn reizen, met name naar Chili en Haïti, kon er volgens hem geen sprake van zijn dat ze zich zou verspreiden binnen de gelederen van de Kerk zelf, binnen haar instellingen, met name in Peru. Om de invloed van de bevrijdingstheologie in de

geesten van de clerus tegen te gaan, steunde hij met betrekking tot dat land op de vereniging van apostolisch leven *Sodalicio de Vida Cristiana* en op het Opus Dei.

Abbé de Nantes is altijd ronduit gekant geweest tegen de beweging die door de Spaanse priester Josemaría Escrivá de Balaguer werd opgericht en door het Vaticaan tot persoonlijke prelatuur werd verheven. De kritiek van onze vader op het Opus Dei betrof ten eerste haar liberalisme op politiek gebied (de leden moesten zelf bepalen wat hun politieke standpunten waren) en ten tweede haar ongehoorde, zelfs marxistische verheerlijking van de arbeid, leidend tot de promotie van leken ten koste van roeping en religieuze wijding. De beweging van Escrivá bleek in perfecte harmonie te zijn met de conciliaire hervorming en de doctrines van Joannes-Paulus II en was vrij orthodox vanuit het oogpunt van de leer. Bovendien was zij zeer ondernemend en zeer effectief in haar werk, des te meer omdat ze aanzienlijke financiële steun genoot.

In 2012 kwamen van de 48 bisdommen in Peru tien bisschoppen uit de gelederen van Opus Dei, onder wie kardinaal Juan Luis Cipriani Thorne, aartsbisschop van Lima, die persoonlijk zeer vijandig stond tegenover de geest van de bevrijdingstheologie, die hij bestreed binnen de pauselijke katholieke universiteit van Peru (PCUP). We vermelden ook Mgr. José María Ortega, aan het hoofd van de prelatuur van Juli, en Mgr. Kay Martin Schmalhausen (deze laatste was in feite lid van *Sodalicio de Vida Cristiana*), aan het hoofd van de prelatuur van Ayaviri in de Peruviaanse Andes, die de opdracht kregen om hun pastorale werk niet te richten op de mensenrechten, maar op het Evangelie.

UIT DE BOODSCHAP AAN DE BISCHOPPEN VAN FRANKRIJK

« Ik ben blij dat ik mij voor het eerst tot u mag richten, herders van de Kerk van Frankrijk en, via u, tot al uw gelovigen, nu het in deze maand mei 2025 precies 100 jaar geleden is dat drie heiligen gecanoniseerd werden die uw land, door de genade Gods, aan de universele Kerk heeft geschonken : de **H. Jean Eudes** (1601-1680), de **H. Jean-Marie Vianney** (1786-1859) en de **H. Teresia van het Kindje Jezus en het H. Aanschijn** (1873-1897). Door hen tot de eer van de altaren te verheffen, wilde mijn voorganger Pius XI hen aan het Volk van God presenteren als leraren naar wie geluisterd moet worden, modellen die nagevolgd dienen te worden en krachtige ondersteuners tot wie we moeten bidden en die we moeten aanroepen. De omvang van de uitdagingen waarvoor de Kerk in Frankrijk een eeuw later staat en de voortdurende relevantie van deze drie figuren van heiligheid om die uitdagingen aan te gaan, brengen mij ertoe u uit te nodigen aan deze verjaardag bijzondere aandacht te schenken.

« In deze korte boodschap wil ik slechts één spirituele eigenschap benadrukken die Jean Eudes, Jean-Marie Vianney en Thérèse gemeen hebben en die zeer betekenisvol en aantrekkelijk is voor de mannen en vrouwen van vandaag : ze hielden zonder voorbehoud van Jezus op een eenvoudige, sterke en authentieke manier ; ze

ervoeren zijn goedheid en tederheid in een bijzondere dagelijkse nabijheid en ze getuigden hiervan in een bewonderenswaardige missionaire gedrevenheid. [...]

« Was de H. Jean Eudes niet de eerste die de liturgische verering van de Harten van Jezus en Maria vierde ? Was de H. Jean-Marie Vianney niet de pastoor die zich in Ars met zoveel passie overgaf aan zijn dienstwerk en zei : “ Het priesterschap is de liefde tot het Hart van Jezus ” ? En was de H. Teresia van Lisieux niet de grote lerares in de *scientia amoris* die onze wereld nodig heeft, zij die de Naam van Jezus “ ademde ” op elk moment van haar leven, met spontaneïteit en frisheid, en die de allerkleinsten een “ heel gemakkelijke ” manier onderwees om er toegang toe te krijgen ?

« De viering van de honderdste verjaardag van de heiligverklaring van deze drie heiligen is in de eerste plaats een uitnodiging om de Heer te danken voor de wonderen die Hij heeft verricht in Frankrijk gedurende lange eeuwen van evangelisatie en christelijk leven. Heiligen verschijnen niet spontaan, maar komen door genade voort uit levende christelijke gemeenschappen die in staat zijn geweest het geloof aan hen over te dragen en in hun hart de liefde voor Jezus en het verlangen om Hem te volgen aan te wakkeren. Dit christe-

lijke erfgoed is nog steeds van u, het dringt nog steeds diep door in uw cultuur en blijft levend in vele harten.

« Daarom spreek ik de hoop uit dat deze vieringen niet alleen nostalgie zullen oproepen naar een verleden dat voorbij lijkt, maar dat ze hoop zullen wekken en een nieuwe missionaire impuls zullen geven. Met de hulp van de heiligen die Hij u heeft gegeven, kan God de wonderen die Hij in het verleden heeft verricht vernieuwen. Zal de H. Teresia niet de patrones worden van de missies in haar eigen geboortestreek ? Zullen de H. Jean-Marie Vianney en de H. Jean Eudes niet in staat zijn om tot het geweten van vele jongeren te spreken over de schoonheid, de grootsheid en de vruchtbaarheid van het priesterschap, om hun enthousiaste verlangen ernaar op te wekken ? Zullen zij die jongeren niet de moed geven om ruimhartig gehoor te geven aan de roepstem van God, in een tijd waarin het gebrek aan roepingen wreed gevoeld wordt in uw bisdommen en de priesters steeds meer onder druk komen te staan ?

« Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om alle priesters van Frankrijk uit de grond van mijn hart te bedanken voor hun moedige en volhardende inzet en om mijn vaderlijke genegenheid voor hen uit te drukken. »

Leo PP. XIV, 28 mei 2025

Maar niet iedereen volgde de lijn van deze prelaten. Padre Marcos (Markus Degen), die bijna vijftig jaar geleden van het Zwitserse Bazel verhuisde naar de hoge Andes : « *Het uitgangspunt van onze kerkelijke activiteit is het volk van de Andes, een arm volk, een gelovig volk, bezield door een heel bijzondere cultuur en een uniek syncretisme. We hebben geprobeerd hen met respect te begeleiden en de blijde boodschap van de liefdevolle, goede en barmhartige God aan hen door te geven. De nieuwe bisschoppen van Juli en Ayaviri hebben naar verluidt duidelijk gemaakt dat ze het niet eens zijn met deze spiritualiteit.* »

Het lijkt er dus op dat de Peruviaanse clerus intern verdeeld is naargelang haar sympathie of wantrouwen tegenover de geest van de bevrijdingstheologie. De enen willen hun dienstwerk hoofdzakelijk uitoefenen om het geestelijke welzijn van de zielen te verzekeren met het oog op de Hemel ; de anderen zijn er op uit om hun daarnaast – of in de eerste plaats – de goederen van deze aarde te brengen waarvan ze ten onrechte beroofd zijn en waarop ze, door Gods eigen wil,

recht zouden hebben, om zo een arme Kerk te bevorderen ten dienste van de armen.

Bij deze eerste oorzaak van verdeeldheid komt de grote politieke instabiliteit van het land, die moet worden gecompenseerd door de Kerk, die een stabiele instelling blijft. De Kerk profiteert ook van een concordaat dat in 1980 werd ondertekend, waardoor zij wettelijke prerogatieven behoudt waarop de zeer agressieve protestantse sekten geen aanspraak kunnen maken.

Op 21 januari 2018, tijdens zijn bezoek aan Peru, predikte paus Franciscus verzoening aan de bisschoppen. Maar in 2019 werd het maar al te duidelijk welke kant zijn pastorale bezorgdheid opging toen hij, op dezelfde dag dat hij het ontslag van kardinaal Cipriani aanvaardde, pater Carlos Castillo Mattasoglio, een docent aan de pauselijke katholieke universiteit van Peru en een voormalige medewerker en leerling van pater Gustavo Gutiérrez, benoemde tot hoofd van het aartsbisdom Lima...

(wordt vervolgd)

broeder Pierre-Julien van de goddelijke Maria

CHRISTENDOM EN ANTISEMITISME

De beroemde Franse advocaat Jacques Isorni (1911-1995), die maarschalk Pétain verdedigde had tijdens het proces van het voormalige staatshoofd, publiceerde in 1967 het boek *Le vrai procès de Jésus*, waarin hij probeerde het joodse volk te zuiveren van elke schuld in de terechtstelling van Christus. Abbé de Nantes was verontwaardigd over het gebrek aan wetenschappelijke ernst van het werk en in een kritische analyse noemde hij de advocaat « een leugenaar » en « een vervalser van de H. Schrift », waarop Isorni hem wegens smaad voor het gerecht daagde.

Tijdens het proces dat in 1974 in Troyes doorging, beschuldigde meester Isorni de stichter van *DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE IN DE 20STE EEUW* zonder meer van antisemitisme. Dat kon abbé de Nantes niet over zijn kant laten gaan en daarom legde hij in zijn wederwoord een verklaring af die wij hieronder in vertaling publiceren. Waarom ? Omdat zij de vinger legt op het grote gevaar waarmee wij vandaag opnieuw geconfronteerd worden, nu de staat Israël de Palestijnse bevolking in Gaza letterlijk uitroeit en alle protesten daartegen afschildert als “antisemitisch”. Het is van het grootste belang dat wij precies weten wat die zwaar beladen term precies inhoudt en of wij ons als christenen gevisieerd moeten voelen.

Ik wil me nu niet langer richten tot meester Isorni ; ik richt me tot deze rechtbank en, daarachter, tot heel de menselijke justitie die geconfronteerd wordt met een eeuwenoud probleem. Betekent geloven in Jezus Christus dat je wil dat de Joden worden geliquideerd ? Ben ik antisemitisch op grond van mijn christelijk geloof ?

Moet ik noodzakelijkerwijs een keuze maken in dit misselijkmakende dilemma : sta ik aan de kant van Jezus en wil ik bijgevolg de crematoria, of sta ik aan de kant van de Joden en wil ik dus de vernietiging van de Kerk ?

Als bewijs van mijn absolute oprechtheid zal ik dit antwoorden : ik ben van de joods-christelijke godsdienst. Ik beschouw het Oude Testament als een goddelijke openbaring, op één lijn met het

Nieuwe. En dus, met God als steun, bevind ik mezelf in een situatie van tegenspraak met betrekking tot het geloof van mijn joodse vrienden, omdat onze twee godsdiensten elkaar uitsluiten. Welke is de ware religie ? Zij denken dat het hun geloof is en dat de Messias nog niet gekomen is. Ik daarentegen denk dat de Messias wél al is gekomen en dat zij Hem niet erkend hebben.

Om te beginnen gaat het hier om een gewijd debat dat niet naar beneden mag gehaald worden in de pers of op de radio, dat niet beslecht kan worden op een burgerlijke rechtbank die daarvoor de competentie mist.

Ten tweede ben ik er op grond van mijn katholiek geloof van overtuigd dat er niet langer een uitverkoren volk is. **Voor een christen kan er geen**

HONGERSNOOD IN GAZA.

Is kritiek op het meedogenloze beleid van Israël antisemitisme ?

religieus racisme meer bestaan. Elk soort *Herrenvolk* is uit den boze, om welk ras het ook mag gaan, want alle mensen zijn geroepen om broeders in Christus te zijn. Ik ben dus antiracistisch op basis van mijn godsdienst en eveneens uit humanisme. Onze christelijke westerse maatschappij heeft die waanzinnige dwaasheid sinds lang uitgebannen.

De heidenen vóór Christus waren antisemitisch. De moslims waren het en zijn het nog altijd ; en in welke mate ! De nazi's waren het en de bolsjewieken [*we zijn in de jaren 1970, toen de Sovjetunie nog bestond*] zijn het ook vandaag nog.

Het is mijn plicht de waarheid te zeggen, ook al zou ik bij het verlaten van dit tribunaal gestenigd worden : **het joodse racisme, het geloof van de Joden in de superioriteit van hun eigen ras, roept alle tegengestelde vormen van racisme op.** En als men wil dat al die racistische oorlogen stoppen, dan moeten de Joden eindelijk erkennen dat Jezus de Messias was van alle naties. Niet alleen van de joodse natie, de uitverkoren natie, de oudste, die trouweloos is geweest, maar die op het einde van de tijden zal terugkomen op haar afwijzing en de les zal spellen aan alle westerse, heidens geworden naties die van het geloof afgefallen zijn. Zo verkondigt het Sint-Paulus in zijn *Romeinenbrief* en zo staat het in de *Apocalyps*. Alle volkeren moeten zich bekeren en als broeders deel uitmaken van de katholieke, dat wil zeggen universele, Kerk.

De Kerk heeft nooit onderwezen dat de christenen de dag van de verzoening moeten verhaasten door de Joden te straffen voor hun racisme, net zomin als de Japanners, de Duitsers of de moslims naar de verbrandingsovens moeten gestuurd worden voor hun nationalistisch racisme. Ik ben ervan overtuigd dat de vrede in de wereld niet afhangt van crematoria, maar van de verdwijning van alle vormen van racisme en in het bijzonder van het joodse racisme. Ik zou willen dat mijn joodse vrienden deze door christelijk humanisme ingegeven uitspraak horen.

Hoe meer jullie [*abbé de Nantes richt zich tot de aanhangers van meester Isorni*] hen ophemelen en hun onschuld uitroepen, des te meer sterken jullie hen in hun overtuiging dat de Bijbel aan hen toebehoort en dat het Beloofde Land hun exclusieve bezit is. Omdat jullie toelaten dat zij zich meester maken van de profetieën van Isaïas, die zeggen dat Israël zich zal uitstrekken van de ene zee tot de andere, van de ene rivier tot de andere, zullen zij zich in eeuwige oorlogen storten, tot op het ogenblik dat er een wereldoorlog uitbreekt voor of tegen de Joden. Dat zou toch in geen geval mogen gebeuren !

Versta me goed : ik koester geen enkele haat en geen enkele animositeit tegen welke Jood dan ook. Ik wil hier mijn eerste twee handelingen als priester in herinnering brengen, in omstandigheden die ik niet gezocht heb, maar die zich aan mij aandienen.

Als men de Joden wil verontschuldigen, betekent dit dat men de Evangelies totaal miskent en dat men alle bewijzen die Jezus Christus van zijn goddelijkheid gegeven heeft zomaar verwerpt. Het betekent dat men geen enkele liefde voor Hem koestert.

« Men kan de Joden niet onschuldig verklaren zonder tegelijkertijd de Kerk te veroordelen, zonder de evangelisten te veroordelen wegens het systematisch verdraaien van de feiten waaraan ze zich schuldig zouden gemaakt hebben, zonder vooral en op de allereerste plaats Jezus zelf te veroordelen voor zijn “heiligschennende” aanspraken waarvoor Hij onvoldoende bewijzen zou geleverd hebben.

« Geloven in Jezus, in de Evangelies, in de Kerk, brengt ons ertoe de misdaad van het Sanhedrin duidelijk te zien en houdt in dat we verkondigen dat het joodse volk en het hele joodse ras schuldig zijn geweest met betrekking tot hun Verlosser, door te weigeren Hem te laten regeren over hen. Dat is de vloek die op hen rust totdat ze zich bekeren. »

G.d.N.

Het was in 1948 in Grenoble. Een onderofficier van het Franse leger, een verzetsman uit de Elzas die een zoon van Israël was, vroeg mij om het doopsel ; ik heb het hem toegediend en wij zijn vrienden geworden. En op hetzelfde ogenblik heb ik toegestaan dat een jonge, getatoeëerde Duitse SS-er zijn ideologie in mijn handen afzwoer. Wie in die jaren in Grenoble de tatoeage van een Duitse militair ontdekte en hem aangaf, kon er zeker van zijn dat die persoon geëxecuteerd zou worden. Het was een sukkelaar, ik heb hem mijn vriendschap aangeboden en ik heb hem geholpen om zich te verstoppen. Ik heb wel de tact gehad om geen ontmoeting te laten plaatsvinden tussen de joodse verzetsman en de nazi. Maar ik verzeker jullie dat zij zich in mijn hart ontmoet hebben.

Onlangs kreeg ik een brief, ik kan er niet te veel over zeggen, ik kreeg een brief van een joodse arts, aan wie ik een paar weken geleden een van mijn kostbaarste organen, mijn stem, had toevertrouwd. Ik vroeg hem niet naar zijn geloof, dat kende ik ; en hij kende mijn overtuiging. We zijn vrienden. Hij schreef me een brief waarin hij zei : « *Ik weet niet of de verkoop van de boeken van meester Isorni zal toenemen als gevolg van dit proces, maar ik zou niet willen dat haat en anti-judaïsme toenemen ten gevolge van deze zaak. Zeg me dat u niet met haat over mij of mijn geloofsgenoten zult spreken.* » Ik antwoordde dat, als hij mij kent, hij wel zal weten dat er geen woorden van haat in mijn mond zijn.

Ik zal eindigen met de woorden van Christus. Toen Onze Heer naar een proces werd gesleept dat Hij niet verdiende, wendde Hij zich tot de hogepriester en vroeg hem wat men Hem verweet. En toen een dienaar Hem in het gezicht sloeg, wat geen deel uitmaakte van het proces, vroeg Hij hem : « *Als ik slecht gesproken heb, laat me dan zien waarin ; als ik goed gesproken heb, waarom slaat gij Mij dan ?* »

† *abbé Georges de Nantes*

GESPROTEN UIT DE SCHOOT VAN MARIA

DE VESTIGING VAN HET CHRISTENDOM IN GALLIË

Tijdens het zomerkamp van de CRC-jongeren in augustus 2024 bestudeerden zij onder leiding van broeder Bruno van Jezus-Maria en andere broeders het ontstaan en de bloei van de Maria-devotie in Frankrijk: « *La France de Marie* ». Het eerste hoofdstuk, over het prille ontspruiten van de mariale cultus in Gallië, belangt ook ons aan: was *Belgica* immers niet ook een deel van het geromaniseerde Gallië van de eerste eeuwen van onze tijdrekening? Om die reden hebben wij dit boeiende hoofdstuk in het Nederlands vertaald.

SOMMIGE historici beweren dat aan de oorsprong van verschillende van onze zeer oude mariale heilighdommen, zoals Le Puy en Rocamadour, een cultus ligt die de Kelten – net als de Romeinen en Grieken elders – vóór de komst van Christus beoefenden ter ere van een *moedergodin*, en zelfs van een *maagd*, moeder van een *bevrijder*. Zij stellen dat de verering die wij vandaag voor de H. Maagd koesteren slechts een voortzetting is van die heidense cultus.

Tijdens het zomerkamp van de CRC over de religie van de Grieken in 1993 legde broeder Bruno uit dat men inderdaad in de heidense literatuur mythische verhalen vindt die het idee bevatten dat *een verlosser uit een maagd geboren zou worden*. Volgens ons echter is die gedachte, die heel kenmerkend en origineel is, hoogstwaarschijnlijk afkomstig uit de Openbaring die onze eerste ouders ontvingen nadat ze de erfzonde begaan hadden; maar vervolgens is ze verminkt geraakt door de verbeelding en de ondeugden van de mensen, die er vreemde mythen van hebben gemaakt.

Hoe dan ook, wij verwerpen absoluut het idee, dat in de 16de eeuw door bepaalde geleerden werd geopperd, dat onze verering van de H. Maagd zou zijn voortgekomen uit de cultus van heidense godinnen en dat Gallo-Romeinse beelden van moedergodinnen, opgegraven op bepaalde plaatsen, op onze altaren zouden geplaatst zijn. Deze opvatting laat verstaan dat de Mariacultus in onze gewesten een overblijfsel of een voortzetting van de verering van heidense idolen is, terwijl de kloof die ons scheidt van de religie van de druïden reus-

achtig is. Bestond de wil van de eerste christenen er trouwens niet in om liever als martelaren te sterven dan afgoden te vereren?

Het is mogelijk dat de cultus van maagdelijke godinnen op verre wijze voortkomt uit de Openbaring. Maar het is onjuist te stellen dat onze verering van de H. Maagd afkomstig is uit een uitgezuiverde eredienst van heidense godinnen. Nee, onze devotie tot de Maagd Maria komt uitsluitend voort uit het getuigenis van de apostelen, uit het gehele Evangelie, uit de verhalen van de Aankondiging, de Visitatie, de Geboorte, de dood van Jezus aan het Kruis – aan de voet waarvan zijn Moeder stond. Ze komt ook voort uit de vele verschijningen, openbaringen en ingevingen die een immense schare heiligen doorheen de geschiedenis van de Kerk heeft ontvangen. In geen geval is ze afkomstig uit een universeel gemeenschappelijk bewustzijn waarvan mythen en primitieve kunstuitingen manifestaties zouden zijn.

DE MARTELAREN VAN LYON

Als de devotie tot de H. Maagd voortkomt uit de prediking van de apostelen, wanneer bereikte zij dan Gallië?

Abbé de Nantes heeft deze vraag, waarover in de

19de eeuw veel inkt vloeide, zelf niet grondig bestudeerd. Hij heeft ze slechts zijdelings aangeraakt in zijn reeks conferenties getiteld *FRANKRIJK, KONINKRIJK VAN MARIA* (Josse-
lin, 1984). We pretenderen hier niet deze kwestie definitief op te lossen, maar geven drie pistes, van de meest aanvaarde tot de meest betwiste.

In Lyon bevindt zich het oudste amfitheater van Gallië: het "amfitheater van de drie Gallia's", dat deel uitmaakte van een nationaal Keltisch heilighdom ter ere van de stad Rome en keizer Augustus. In deze arena stierven in het jaar 177 de 48 martelaren van Lyon. Op de heuvel achteraan rechts zien we de basiliek van Fourvière, gewijd aan de Allerheiligste Maagd Maria.

Alle historici erkennen het bestaan van een kleine georganiseerde Kerk in Lyon en het iets zuidelijker gelegen Vienne in het jaar 177. Dat feit staat absoluut vast. Dit jaartal komt overeen met de terechtstelling van de eerste martelaren van Lyon, onder wie de H. Photinus (de eerste bisschop van de stad), de diaken Sanctius van Vienne en het jonge dienstmeisje Blandina schitteren. Het relaas van deze vervolging is ons overgeleverd door de H. Eusebius in zijn *Kerkgeschiedenis* (boek V, hoofdstukken 1-3), op basis van een brief die naar de Kerken van (Klein-)Azië en Frygië werd gestuurd door een anonieme overlevende van de Gallische gemeenschap, waarschijnlijk de H. Ireneüs. Niets in de annalen van het vroege christendom overtreft de eenvoud, de oprechtheid en ook de gruwel van de beschreven gebeurtenissen.

Men mag met grote waarschijnlijkheid aannemen dat deze Kerk van *Lugdunum* – hoofdstad van de drie Gallische provincies: *Lugdunensis*, *Aquitania* en *Belgica* – op zijn laatst rond 155 werd gesticht door evangelieverkondigers uit Klein-Azië. Aan hun hoofd stond de bisschop Photinus, afkomstig uit Smyrna en leerling van de H. Polycarpus, die zelf leerling was van Sint-Jan de Evangelist, de geliefde leerling van de Heer, die de Maagd Maria bij zich in huis had genomen (Jo 19, 27).

Het vastleggen van deze apostolische lijn is voor ons van groot belang, want zij is het kanaal waarlangs de liefde tot de H. Maagd Maria ons werd overgeleverd. Men toont in Lyon nog steeds de plek aan waar, op de huidige locatie van de crypte van Saint-Nizier, de H. Photinus de liefde tot Maria predikte aan zijn eerste bekeerlingen.

Photinus werd opgevolgd door de H. Ireneüs, eveneens afkomstig uit Smyrna, die een tekst neerschreef die onze geloofsafstamming van de evangelist Sint-Jan stevig verankert: « *Niet alleen was Polycarpus een leerling van de apostelen en leefde hij samen met velen die de Heer hadden gezien, maar hij werd ook door de apostelen zelf aangesteld als bisschop van de Kerk van Smyrna in Azië. Wijzelf hebben hem gezien in onze jonge jaren, want hij leefde lang en het was op hoge leeftijd dat hij dit leven verliet na een glorieus en stralend getuigenis te hebben gegeven* » (Tegen de ketterijen, III, 3, 4).

En aan het adres van een zekere Florinus voegt hij daar aan toe:

« *Ik heb je immers gezien toen ik nog een kind was in Klein-Azië. Je woonde in het huis van Polycarpus; hij toonde jou zijn grote en heldhaftige daden. Want ik herinner mij die dingen van toen beter dan de recente gebeurtenissen. Kennis opgedaan in de kindertijd groeit mee met de ziel en wordt ermee verbonden, zodat ik kan zeggen waar de zalige Polycarpus zat wanneer hij sprak; ik meen zijn gang nog te zien, zijn eerbiedwaardige uitstraling, de trekken van zijn gezicht die zo goed de zuiverheid van zijn leven weerspiegelden. Ik meen hem nog te*

horen spreken tot de vergadering toen hij vertelde in welke zoete intimiteit hij had geleefd met Johannes en de anderen die de Heer hadden gezien. Hij citeerde hun woorden en alles wat zij hem hadden geleerd over de goddelijke Meester, over zijn wonderen en zijn leer. »

Deze bevoorrechte band met de evangelist en, via hem, met de H. Maagd Maria is een teken van uitverkiezing en genade voor Gallië, een teken dat werd bezegeld met bloed.

Onze vader merkte op dat deze martelaren Maria evenzeer liefhadden als Onze-Lieve-Heer. Dat blijkt uit de brief van de martelaren van Lyon, waarin over de H. Blandina staat geschreven dat zij niet werd aangeraakt door de wilde beesten, omdat zij « *gereserveerd was voor een ander gevecht; opdat zij in meerdere strijdproeven de overwinning zou behalen, een onverbidelijke veroordeling over de sluwe Slang zou afroepen en voor haar broeders een aansporing zou zijn – zij, klein, zwak, veracht, bekleed met Christus...* » Als een beeltenis van Onze-Lieve-Vrouw!

Men ziet dit ook wanneer de auteur spreekt over hen die bezweken waren: « *Door hun geduld [dat van de martelaren] openbaarde zich de onmetelijke barmhartigheid van Christus. De levenden gaven leven aan de doden en de martelaren schonken genade aan hen die geen martelaarschap hadden gekend. Dat was een grote vreugde voor de Maagd-Moeder: diegenen die zij als doden uit haar schoot had geworpen, ontving zij levend terug. Want het was door hen dat de meeste afvalligen opnieuw werden verwekt en tot leven gebracht.* »

Wie is die “Maagd-Moeder”? De uitgevers van de tekst voelen de noodzaak om tussen haakjes “de Kerk” toe te voegen, maar abbé de Nantes wijst erop dat in deze toespeling op de Maagd-Moeder « *zowel de cultus van de Kerk als de meer mysterieuze, meer intieme cultus van de H. Maagd Maria doorklinkt, zij die lijkt op de Kerk, die is als de universele Moeder waarvan de Kerk slechts de concrete verwezenlijking is. Maria, als personificatie van de Kerk, was toen reeds het voorwerp van christelijke vroomheid* » (FRANKRIJK, KONINKRIJK VAN MARIA).

Toch blijft het oudste en zekerste getuigenis van de devotie tot de H. Maagd het werk van Sint-Ireneüs, die de christenheid van *Lugdunum* onderwees. Hij was waarschijnlijk niet in Lyon tijdens de vervolgingen, maar in Rome. Na zijn terugkeer volgde hij de H. Photinus op als bisschop en ontwikkelde in zijn hoofdwerk *Adversus haereses* een eerste mariale theologie van immense draagwijdte. Het is een van de eerste theologische reflecties over Onze-Lieve-Vrouw die de Kerk ons heeft nagelaten. Ze onthult het buitengewone onderricht over Maria dat deze eerste Gallische christenen van hun bisschop ontvingen.

Een belangrijke gedachte die de H. Ireneüs ontwikkelt, is dat de H. Maagd Maria de nieuwe

Eva is, de « Moeder van alle levenden », die door haar gehoorzaamheid meegewerkt heeft aan de verlossing van haar kinderen : « Maria, Maagd, toonde zich gehoorzaam door te zeggen : zie de dienstmaagd des Heren, mij geschiede naar uw woord. Eva echter toonde zich ongehoorzaam... Maria heeft de knoop ontward die door Eva's fout was gevormd. De knoop van Eva's ongehoorzaamheid kon slechts door Maria's gehoorzaamheid worden losgemaakt. Wat Eva door haar ongeloof had vastgestrikt, heeft Maria losgemaakt door haar geloof.. De profeten die de Emmanuel, geboren uit de Maagd, aankondigden, verwezen naar de vereniging van het Woord van God met zijn schep-sel, want het Woord zou vlees worden. De Zoon van God zou de Mensenzoon worden, zuiver, op zuivere wijze de zuivere schoot openend die de mensen terugschenkt aan het leven in God. »

Dit zijn, al in de 2de eeuw, de fundamenteën van het dogma van Maria als Middelaress... een

dogma dat tijdens het Tweede Vaticaans Concilie werd verworpen.

De bisschop voorzag zelfs reeds het mysterie van de Onbevleete Ontvangenis van onze Moeder : « Nieuwe Eva, geheel heilig, **vanaf het ogenblik dat Zij vóór alle tijden was voorbestemd** in de raadsbesluiten van de ongeschapen Wijsheid... »

In de grot van de Sainte-Baume ("grot" in het Provençaals is "baumo") heeft de H. Maria Magdalena volgens de overlevering de laatste jaren van haar leven doorgebracht. Monniken richtten er in de 5de eeuw een kapel in en ontvingen er de vele pelgrims.

DE HEILIGEN VAN DE PROVENCE

Waren er christenen in Gallië buiten Lyon en vóór het jaar 155? De meeste hedendaagse historici stellen dat hierover niets met zekerheid gezegd kan worden. Anderen, zoals Mgr. Duchesne, Emile Mâle en bepaalde kerkelijke historici zoals Fliche, Martin en dom Poulet, aanvaardden het idee dat er al in de 1ste eeuw christenen in de Provence leefden. Maar zij verwerpen unaniem de apostolische aanspraken van de Kerk in Gallië. Met andere woorden, volgens hen zijn er zeker christenen en zelfs kleine christelijke gemeenschappen in Gallië geweest vanaf de 1ste eeuw; maar al de rest doen zij af als legenden: zowel de landing in de Provence van een groep christenen onder leiding van Lazarus en zijn zussen Martha en Maria Magdalena, die door de Joden uit Palestina verdreven zouden zijn, als de komst van geloofsverkondigers die door de H. Petrus vanuit Rome zouden zijn gezonden.

« *Het staat vast dat de Provence niet door Lazarus, Martha en Maria is geëvangeliëerd* », schrijft Emile Mâle zonder omwegen. « *Het christendom is niet in de Rhônevallei gebracht door evangelische figuren uit Palestina, maar door Grieken uit de grote steden van Klein-Azië.* »

Wij hebben daar een andere mening over. Laten we eerst kijken naar de kwestie van de komst van Lazarus en zijn zussen naar de Provence. De “negationisten” baseren zich op het werk van Mgr. Louis Duchesne, die in 1907 aantoonde dat vóór de 11de eeuw geen enkele auteur melding maakt van deze “legende”.

De overlevering vertelt ons dat een groep heilige vrouwen – de H. Maria Magdalena, de H. Martha en de heilige Maria’s, namelijk Maria Salomé en Maria van Jacobus, twee heilige vrouwen uit de Evangelies – samen met o.m. de H. Lazarus en de H. Maximinus door de Joden uit Palestina werden verdreven. Ze werden in een bootje zonder zeil of roeispanten gezet, dat echter geen schipbreuk leed, maar uiteindelijk strandde aan de kust die later bekend zou staan als *Les Saintes-Maries-de-la-Mer*, ten zuiden van Marseille. Daar in de buurt vestigden zij zich en verkondigden het Evangelie in Marseille, Tarascon, Avignon, Saint-Maximin-la-Sainte-Baume, Arles en Aix.

Als deze traditie bevestigd zou kunnen worden, zou dat van groot belang zijn voor ons die de oorsprong van de devotie van Gallië tot de H. Maagd willen begrijpen. Want wie kende Jezus en zijn heilige Moeder beter dan deze heilige vrouwen? De evangelisten getuigen immers dat zij niet alleen tot zijn nabije kring behoorden, maar ook aanwezig waren aan de voet van het Kruis, naast Onze-Lieve-Vrouw. Men kan zich goed voorstellen dat deze vrouwen nadien voortdurend spraken over wat ze hadden meegemaakt, dat ze ernaar leefden, dat hun hele leven werd gevormd naar dat van Jezus en Maria, verlicht door hun heilige herinneringen.

Volgens ons is de legende van het bootje waarschijnlijk niet historisch betrouwbaar, maar niettemin staat het vast dat deze heilige vrouwen in de Provence geleefd hebben: de opgraving van hun relieken in de middeleeuwen is namelijk zeer goed gedocumenteerd, ook al wordt dit vaak genegeerd door hedendaagse historici.

DE H. MARTHA VAN TARASCON

De eerste relieken die werden teruggevonden, waren die van de H. Martha, die blijkbaar leefde en begraven werd in Tarascon aan de Rhône. Sinds de oudheid kwamen pelgrims van overal naar haar graf. Tijdens de Saraceense invallen in de 8ste eeuw werden haar relieken uit voorzorg verborgen. Ze werden pas veel later teruggevonden. Hoe precies is onbekend, want alle documenten hierover werden verbrand door de protestanten. Toch vermeldt een inscriptie op een bas-reliëf, dat nu is ingemetseld in het zuidelijke portaal van de basiliek van Tarascon, het volgende: « *In 1187 werd de gastvrouw van Jezus Christus aan ons geopenbaard.* »

Het kleine tafereel links bovenaan op dat bas-reliëf [zie p. 15] lijkt aan te wijzen dat haar lichaam werd teruggevonden dankzij een teken uit de Hemel (een hand daalt neer vanuit de Hemel) in aanwezigheid van een bisschop (een man met een staf leest een tablet). Dit marmeren tablet, teruggevonden bij de relieken maar verloren gegaan tijdens de Franse Revolutie, droeg het opschrift: « *Beata Martha jacet hic* », « *Hier rust de zalige Martha.* »

Er vonden dus twee wonderen plaats: het teken uit de Hemel dat de vindplaats aanwees én, vermoedelijk, het terugvinden van haar lichaam in intacte staat. Dat vermoeden wordt versterkt doordat het bas-reliëf het volledige lichaam van de H. Martha toont, rustend op een graftombe. En ook al werden haar relieken in Tarascon bijna volledig vernietigd tijdens de Revolutie, toch bleven kostbare delen bewaard: haar linkerarm en -hand, die in de 15de eeuw waren geschonken aan de koninklijke priorij van Notre-Dame de Cassan, worden nog steeds vereerd in de kerk van Roujan bij Béziers. Merkwaardig genoeg zijn die hand en arm nog altijd bedekt met huid en hebben de vingers nog hun nagels, allemaal volledig intact, op die van de duim na.

DE H. MARIA MAGDALENA

Bijna honderd jaar later, in 1279, ontdekte Karel II, zoon van de graaf van de Provence Karel van Anjou, de relieken van de H. Maria Magdalena in een crypte uit de 1ste eeuw die zich vandaag onder de Sint-Maximinusbasiliek in Saint-Maximin-la-Sainte-Baume bevindt. Ze werden teruggevonden in een sarcofaag die, aldus de middeleeuwse kroniekschrijver, « *een geur van parfum verspreidde alsof men een winkel met de kostbaarste geuren had geopend.* » In dit graf vond men een bijna volledig vrouwelijk skelet en een intacte tong die nog aan het gehemelte kleefde en waaruit een « *groen tak-*

je » stak. Een recente analyse heeft aangetoond dat de schedel, sindsdien bewaard in een reliekschrijn, afkomstig is van « *een kleine vrouw, van mediterrane afkomst en ongeveer zestig jaar oud* ».

Naast het lichaam bevond zich een amfoor met aarde die met bloed was doordrenkt. Deze aarde werd vloeibaar op Goede Vrijdag. De ampul waarin deze heilige aarde – vermoedelijk afkomstig van Golgotha – werd bewaard, werd echter gestolen in 1904.

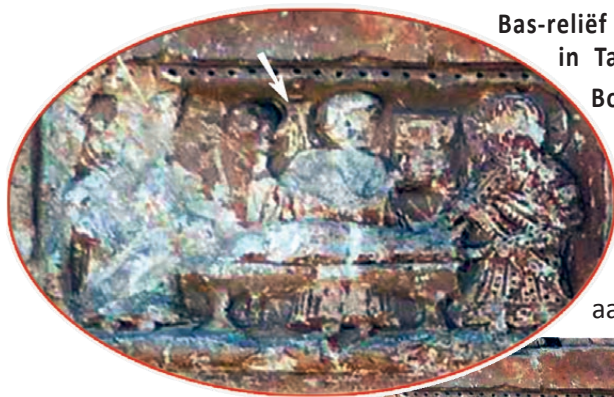
In het stof van het graf vond Karel II een in kurk verstopte papyrus. Daarop stond te lezen dat de monniken die de relieken bewaakten het lichaam van de H. Maria Magdalena in het jaar 710, uit vrees voor de Saracenen, hadden overgebracht naar het vlakbij gelegen en beter verborgen graf van de H. Sidonius. De crypte werd toen dichtgemaakt en bedekt met aarde. Daarna raakte de locatie ervan in vergetelheid.

Enkele maanden na deze ontdekking, op de dag van de overbrenging van de relieken, vond men nog een wassen bol waarin een klein houten tablet was ingebed. Daarop stond in het Latijn: « *Hier rust het lichaam van de zalige Maria Magdalena.* »

Al deze feiten zijn perfect gedocumenteerd. Er werden proces-verbalen opgemaakt door de toenmalige autoriteiten. Eeuwenlang stelde men notariële akten op. En talloze wonderen vonden plaats op deze heilige plek.

DE HEILIGE MARIA'S

In juli 1448 wilde koning René, graaf van de Provence, de lichamen terugvinden van de H. Maria van Jacobus en de H. Maria Salomé – de Heilige Maria's – waarvan men zei dat ze rustten in de kapel van Onze-Lieve-Vrouw-van-de-Zee, ten zuiden van Marseille. Hij vroeg hiervoor toestemming aan paus Nicolaas V en begon samen met een heel team aan opgravingen. Ze vonden kommetjes, stukken aardewerk, as en resten van zwarte kolen, wat zij beschouwden als sporen van de woonplaats van de heilige vrouwen. Ze vonden ook een zuiltje, zwaar beschadigd en aangetast, en bovenop dat zuiltje een kleine marmeren steen, als een altaarsteen. Toen ze verder groeven in de richting van het hoofdaltaar ontdekten ze twee volledige menselijke skeletten, waarvan minstens één een zeer aangename geur

Bas-relief geplaatst in het zijportaal van de basiliek van de H. Martha in Tarascon.

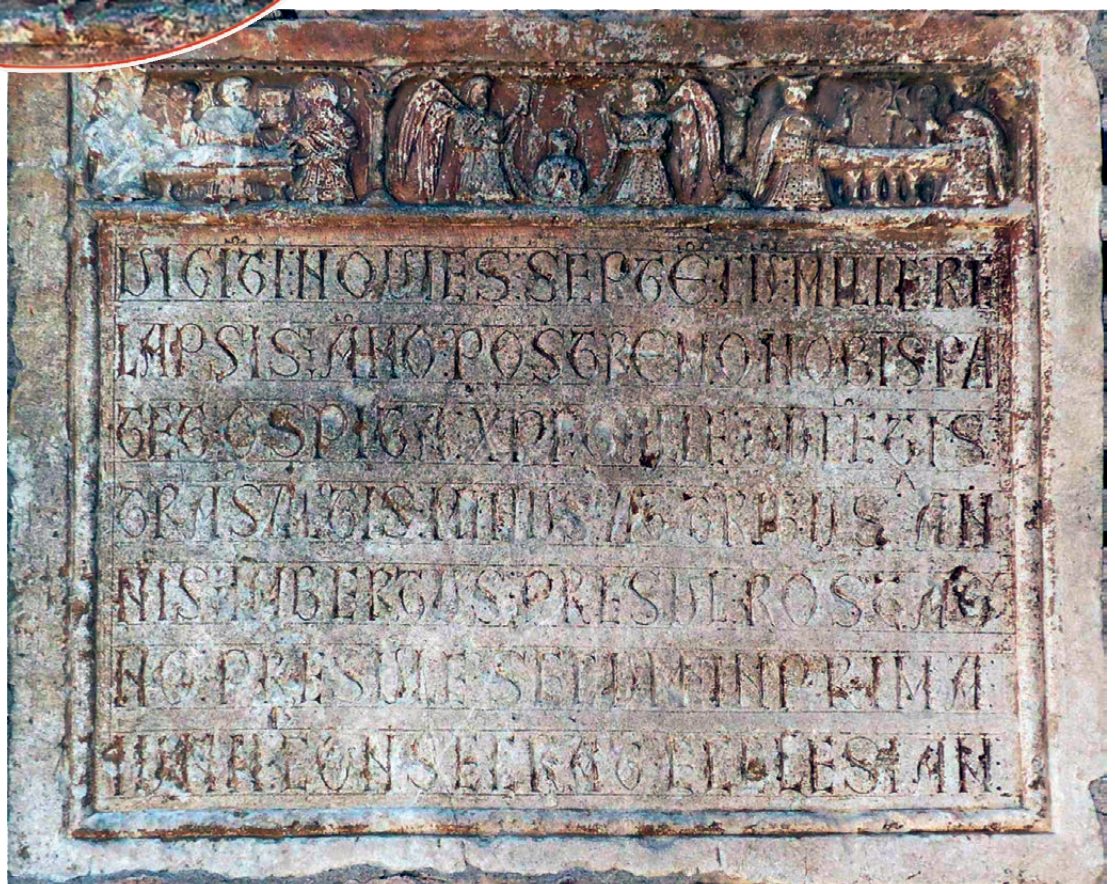
Bovenaan zijn drie taferelen afgebeeld.

- Links: de ontdekking van het lichaam van de H. Martha in 1187 (een hand daalt uit de Hemel neer);
- rechts: de wijding van de kerk door Imbertus, aartsbisschop van Arles, en Rostagnus, bisschop van Avignon;
- midden: de Tenhemelopneming van de Maagd Maria, aan wie de oorspronkelijke kerk was gewijd.

De inscriptie luidt :

« *Viginti novies septem cum mille relapsis anno postremo nobis patet ospita Xti. Mille ducentis transactis minus ac tribus annis Imbertus praesul Rostagno praesule secum in prima junii consecrat ecclesiam* »

(Tegen het einde van het jaar 1187 werd de gastvrouw van Christus ons geopenbaard. De eerste juni 1197 wijdde aartsbisschop Imbertus bijgestaan door bisschop Rostagnus de kerk).

verspreidde. De lichamen lagen parallel naast elkaar, met de handen gekruist en de voeten onder de steen van het hoofdaltaar zelf.

HISTORISCHE KRITIEK

Moderne historici weigeren al deze ontdekkingen serieus te nemen. Wellicht zouden ze bereid zijn de historische realiteit van dergelijke vondsten uit de middeleeuwen te aanvaarden (al praten ze daar nooit over!). Misschien zouden ze zelfs durven zeggen dat deze relieken uit de 8ste eeuw dateren, de tijd waarin ze op de verschillende plekken begraven zijn, of zelfs uit de 4de eeuw, de periode waaruit het graf dateert waarin men de relieken van de H. Maria Magdalena terugvond. Maar verder zullen ze nooit gaan, want bij afwezigheid van authentieke documenten die de periode van de 1ste tot de 4de eeuw dekken, weigeren ze categorisch te accepteren dat deze relikwieën uit het begin van de christelijke jaartelling zouden kunnen stammen.

Volgens ons is dit argument in het geval van deze vondsten niet geldig, want de historici weigeren twee soorten gebeurtenissen in overweging te nemen die, hoewel bovennatuurlijk, daarom niet minder historisch zijn: de wonderlijke tekenen die deze vondsten vergezelden en de vele mirakels en talloze genaden die via deze relieken zijn verkregen. Of men het nu wil of niet, er is een vóór en een ná deze vondsten. Het is niet de legende die de relieken heeft voortgebracht, maar de relieken die een vergeten devotie nieuw leven inbliezen, waarbij soms min of meer legendarische verhalen opdoken.

Bovendien is het onlogisch om te denken dat monniken in de 8ste eeuw hun relieken zouden hebben begraven en daarmee het risico namen hun "kip met de gouden eieren", zoals sceptici spottend zeggen, te verliezen, tenzij ze objectieve aanwijzingen hadden voor hun authenticiteit. Dat is des te meer zo omdat ze er in de praktijk geen voordeel uit haalden: de relieken werden pas veel later teruggevonden en er werd in de tussentijd geen andere relikwie "gecreëerd".

Al deze feiten brengen ons ertoe te geloven dat, ondanks het ontbreken van documenten over de eerste vier eeuwen van onze jaartelling, deze relieken wel degelijk toebehoren aan de HH. Maria Magdalena, Martha, Maria van Jacobus en Maria Salomé. Na op intieme wijze het leven van Jezus en Maria gedeeld te hebben, zijn deze heilige vrouwen naar Gallië gekomen, waar ze zijn gestorven en een grote verering genoten. Heel de Provence heeft geprofiteerd van hun voorbeeld, hun verkondiging en hun genaden. Wij zijn hun veel verschuldigd wat betreft geloof en liefde voor Jezus en Maria. En dat is een groot teken van uitverkiezing voor het Gallische volk, van de *Belgae* in het noorden tot de *Aquitani* in het zuiden.

DE APOSTOLISCHE OORSPRONG

Zijn er in de 1ste eeuw rechtstreekse leerlingen van de H. Petrus, of zelfs van Onze-Lieve-Heer zelf, naar Gallië gekomen? Zonder dat absoluut te willen beweren, brengen traditie en gezond verstand mij ertoe dit sterk te geloven.

Als men wil begrijpen hoe de devotie tot de H. Maagd zich in Gallië verspreidde, dan zou – als de stelling van een apostolische oorsprong van sommige bisdommen juist is – dit het voordeel hebben dat het de mariale devotie een kerkelijke dimensie geeft. De aanwezigheid van de relieken van de heilige vrouwen in de Provence laat ons toe te bevestigen dat het zaad van de Mariacultus al in de 1ste eeuw bij ons gezaaid werd. En als er daadwerkelijk apostelen in Gallië zijn geweest, dan wordt deze devotie ingeschreven in het institutionele en bovennatuurlijke kader van de Kerk van Rome.

Ter ondersteuning hiervan kunnen we stellen dat de provincie *Gallia Narbonensis* (het zuidoosten van Gallië dat een afzonderlijk administratief gebied vormde) in de 1ste eeuw volledig geromaniseerd was. Handel, verkeer, cultuur, onderwijs, bestuur en communicatie waren gelijkgeschakeld tussen het Italiaanse schiereiland en de *provincia Narbonensis*. Deze vaststelling bracht historici zoals Fliche, Martin, dom Poulet en Emile Mâle ertoe te zeggen dat geloofsverkondigers heel goed al in de 1ste eeuw naar het gebied hadden kunnen komen.

Jacques Zeiller schrijft in deel 1 van de *Histoire de l'Église* van Fliche en Martin (hoofdstuk VII, p. 281): « Afgezien van legenden, blijft het een feit dat enkele bevoorrechte regio's van het Westen – Rome en Zuid-Italië, de Illyrische kust en blijkbaar ook de Provençaalse kust en Spanje – reeds in apostolische tijden het Evangelie hebben ontvangen. [...] De relatief talrijke oosterlingen in verschillende steden van het Westen, vooral in zeehavens zoals Pozzuoli, Marseille en Carthago, waren ongetwijfeld van bij het begin de meest actieve verspreiders van de christelijke propaganda. »

De « legenden » waarover deze auteur spreekt, zijn onder andere die van de komst van Lazarus en zijn zussen naar de Provence en de zending door Sint-Pieter van de H. Trophimus naar Arles en van de H. Sergius Paulus naar Narbonne. We denken ook aan de aanwezigheid van de H. Martialis in Limoges, die niemand minder zou zijn dan de jongen die Jezus vijf broden en twee vissen gaf voor het wonder van de broodvermenigvuldiging.

Zeker, de mogelijkheid van verzinsels kan niet uitgesloten worden. In sommige gevallen is dat zelfs bewezen. Maar « afgezien van legenden » blijft de aanwezigheid van de relieken van de heilige Maria's en de H. Martha een *historisch feit* dat aangeeft dat deze vrouwen daadwerkelijk in Gallië hebben geleefd.

Zonder hier een volledige geschiedkundige bewijsvoering te willen opbouwen lijkt het mij van-

zelfsprekend, en de traditie bevestigt dit, dat deze heilige vrouwen niet in hun eentje zijn gekomen, maar begeleid werden door mannen: mannen die hun geloof deelden, discipelen van de Heer dus. Dat wil zeggen: mannen die Onze-Lieve-Heer zelf of één van de Twaalf hebben gekend of in elk geval behoorden tot de eerste generatie christenen.

Deze leerlingen zijn in Gallië natuurlijk niet werkloos gebleven, maar hebben het land geëvangeliëerd. Als men dit aanvaardt, dan ligt het voor de hand dat zij over hun missiearbeit op bepaalde momenten verantwoording aflegden aan Rome, aan de H. Petrus of één van zijn opvolgers uit de 1ste eeuw. De *Handelingen van de apostelen* en de *Brieven van Sint-Paulus* tonen ons namelijk hoe belangrijk het voor de eerste apostelen en geloofsverkondigers van de Kerken in Palestina en Klein-Azië was om verantwoording af te leggen aan Petrus. Het idee dat er in Gallië een christelijke gemeenschap zou bestaan hebben die tientallen jaren op eigen houtje leefde, zonder onderwerping aan het oppergezag en zonder sacramentele bijstand, is ondenkbaar.

De H. Ireneüs schreef: « *Polycarpus* [de reeds genoemde bisschop van Smyrna] was een leerling van de apostelen en leefde met vele personen die de Heer hadden gezien. » Als er dus leerlingen van de Heer in Klein-Azië leefden en als christenen uit dat gebied, zoals de brief van de christenen van Lyon en Vienne aan hun broeders in Klein-Azië en Frygië ons verzekert, naar Gallië zijn gezonden, dan is het mogelijk dat ook leerlingen van Jezus naar Gallië zijn gekomen om het geloof te verkondigen. Dat is geen sluitend bewijs, maar dit gegeven toont aan dat het zeker tot de mogelijkheden behoort.

In welke steden van Gallië evan-

Trier (Augusta Treverorum) werd gesticht in 16 v. Chr. en werd op het einde van de 3de eeuw de hoofdstad van Belgica Prima. De eerste bisschoppen van de stad, Eucharis en Valerius, zouden door de H. Petrus zelf uitgestuurd zijn. Een legende? Toch is het merkwaardig dat het gebeente van de apostel Matthias in opdracht van de H. Helena naar Trier werd overgebracht en in de plaatselijke benedictijnerabdij rust, als om de apostolische band tussen Rome en de stad aan de Moezel te onderstrepen.

Processie met de reliekbuste van de H. Martha in Tarascon. De huidige buste in verguld koper is een 19de-eeuwse kopie van een origineel dat in de 15de eeuw door de Franse koning Lodewijk XI geschenken werd en van massief goud was; het overleefde de hebzucht van de Franse revolutionairen niet.

geliseerden deze leerlingen? Welke werkelijke impact had hun prediking? Werden er ook gemeenschappen gesticht buiten de provincie Narbonensis? Werden de zaden van het geloof ook verder gezaaid, richting Germanië en Groot-Brittannië?

Volgens het werk dat in de 19de eeuw werd uitgevoerd door de zeer geleerde Étienne-Michel Faillon, priester van de orde van Saint-Sulpice, en dat is opgenomen in zijn boek *Monuments inédits sur l'apostolat de sainte Marie-Madeleine en Provence et sur les autres Apôtres de cette contrée* (1848), zou Petrus bij zijn vestiging in Rome zeven verkondigers naar Gallië gezonden hebben: Trophimus naar Arles, Sergius Paulus naar Narbonne, Saturninus naar Toulouse, Martialis naar Limoges, Austremonius naar de Auvergne, Gatianus naar Tours en Valerius naar Trier. Andere missionarissen zouden later naar andere steden van het Romeinse Gallië zijn gestuurd, zoals Dionysius de Areopagiet naar Lutetia (einde 1ste eeuw) en Photionus naar Lyon (2de eeuw).

De stelling van Faillon had destijds een enorme weerklank. Mgr. Duchesne heeft geprobeerd een deel van zijn werk te weerleggen, maar zijn kritiek houdt geen stand (zie *Sainte Marie-Madeleine est-elle venue en Provence?* door broeder Thomas

in *IL EST RESSUSCITÉ!* nr. 83, juli 2009). Het werk van Faillon lijkt mij nog altijd zeer de moeite waard, maar omdat ik het onderwerp zelf nog onvoldoende heb bestudeerd, spreek ik mij niet absoluut uit over de thesissen van de apostolische oorsprong.

EEN ZEER TRAGE EVANGELISATIE

De H. Ireneüs schrijft aan het einde van de 2de eeuw: « *De Kerk, verspreid over de hele wereld tot aan de uiteinden van de aarde, heeft van de apostelen en hun leerlingen dit geloof ontvangen in de almachtige God: en noch de Kerken die in Germanië zijn gesticht, noch die in Iberië, noch die onder de Kelten hebben een ander geloof.* » “Kelten” verwijst hier naar de Galliërs. Tertullianus noteert rond dezelfde tijd: « *Alle volkeren hebben geloofd in Jezus Christus. De Parthen, de Meden, de Elamieten, de verschillende volkeren van Gallië en de Britse eilanden die onbereikbaar zijn voor de Romeinen, zijn onderworpen aan de ware Christus.* »

Als de Kerk dus aan het einde van de 2de eeuw verspreid was bij « de verschillende volkeren van Gallië » en tot op de Britse eilanden en in Germanië, dan moet men daaruit afleiden dat het christendom ten minste in de tweede helft van die eeuw doorheen Gallië is gereisd. Wel waren de christenen aan de grenzen van het Romeinse Rijk wellicht weinig talrijk en slecht georganiseerd.

Maar aangezien er weinig documenten zijn, kan er nauwelijks iets met zekerheid worden gezegd over de voortgang van de evangelisatie en het geloof in de H. Maagd Maria in onze streken tijdens de eeuwen van vervolging. Als het Evangelie inderdaad al in de 1ste eeuw in Gallië werd gezaaid, blijft het een feit dat het zich slechts zeer langzaam verspreidde, veel langzamer dan in Italië en Noord-Afrika.

Men kan proberen deze verspreiding te reconstrueren aan de hand van de geschriften die wel tot ons zijn gekomen: de *Acta* en de *Vitae*, dat wil zeggen de verhalen van martelaren en heiligen

die neergeschreven werden en de daaropvolgende eeuwen overgeschreven. Maar omdat de originele documenten zijn vernietigd en de overgebleven kopieën pas uit de 4de of 5de eeuw stammen, moeten ze met grote voorzichtigheid worden behandeld.

Wat de devotie tot de H. Maagd betreft, geven deze *Acta* en *Vitae* aan dat het merendeel van de eerste geloofsverkondigers in Gallië de mariale cultus hebben gepredikt. De H. Trophimus bv., die actief was in Arles, zou een klein oratorium hebben gebouwd op de Alyscamps, een uitgestrekte begraafplaats waar de eerste bekeerlingen samenkwamen; hij wijdde de kapel aan de Maagd Maria, die toen nog in leven was. Een antieke steen die op die plek werd gevonden en later naar het Barberini-museum in Rome werd overgebracht, draagt volgende inscriptie: *Sacellum dedicatum Deiparae adhuc viventi*, “kapel gewijd aan de Moeder Gods die nog in leven is”.

Veel bisdommen bezitten soortgelijke verhalen. De stichters ervan zouden beeltenissen van Onze-Lieve-Vrouw hebben meegebracht en haar cultus hebben gevestigd: Sint-Austremonius in Clermont, Sint-Martialis in Limoges, anderen in Rodez, Mende, Le Puy, Rocamadour enz. Bij gebrek aan authentieke documenten is het onmogelijk te zeggen in hoeverre deze verhalen historisch zijn. Het is wel duidelijk dat ze aangedikt zijn en anachronistische elementen bevatten. *Acta* en *Vitae* getuigen in ieder geval van het besef van de gelovigen die deze teksten opstelden – zelfs al deden zij dit veel later – dat zij hun devotie voor de H. Maagd te danken hadden aan de prediking van de eerste missionarissen. En zelfs als het levensverhaal verfraaid werd, blijft de kern, de geest ervan, ongetwijfeld waarachtig.

We mogen in elk geval stellen dat de devotie tot de H. Maagd in Gallië niet uit de tijd na het concilie van Efeze (431) stamt, zoals protestanten en modernisten ons hebben willen doen geloven,

Sarcofaag van de priorij van La Gayole (2de-3de eeuw).

De “orante” (biddende figuur met de handen opgeheven) is volgens Robert Javelet – en volgens ons – de Maagd Maria, biddend tot de Goede Herder (rechts) voor zijn Kerk in de persoon van de H. Petrus, visser van mensen (links).

maar wel degelijk haar oorsprong vindt in het getuigenis van de eerste apostelen. De geschriften van de H. Ignatius van Antiochië († 107), de H. Justinus († 165) en de H. Ireneüs († 200) versterken deze overtuiging. Hun ijver om drie privileges van Onze-Lieve-Vrouw te verdedigen – haar goddelijk moederschap, haar eeuwige maagdelijkheid en haar universele bemiddeling – getuigt van de eminente plaats die de eerste christenen haar toekenden. Wetende dat deze apologeten slechts ontwikkelden wat zij van hun leermeesters hadden ontvangen, zijn zij onweerlegbare getuigen van het geloof van de christenen uit hun tijd en maken zij het mogelijk te beweren dat de liefde van de christenen voor Onze-Lieve-Vrouw al in de 1ste eeuw bestond.

VORM VAN DE PRIMITIEVE MARIADEVOTIE

In het Oosten was de verering van de H. Maagd bijzonder vurig. We merken dit aan verscheidene apocriefe evangelies (die door de Kerk niet als canoniek worden beschouwd). Drie van deze evangelies zijn volledig gewijd aan de Moeder Gods en dateren minstens uit het midden van de 2de eeuw. Hoewel ze niet volledig historisch zijn, getuigen ze van onmiskenbare gevoelens van bewondering en eerbied voor Onze-Lieve-Vrouw.

Zo leest men bv. in het *Proto-evangelie van Jacobus* deze woorden die gelegd worden in de mond van de priesters die de Onbevleete ontvangen op de dag van haar Opdracht in de Tempel: « *Maria, de Heer heeft uw naam groot gemaakt in alle generaties en aan het einde der tijden zal de Heer in u de prijs van Israëls verlossing openbaren.* » Dit toont aan welke uitzonderlijke plaats de H. Maagd al in de 2de eeuw in het Oosten innam. Het *Kindsheidsevangelie*, een nog oudere apocrief, lijkt veel minder de moeite waard vanwege de vele kinderlijke verhalen. Toch zijn deze legenden opmerkelijk als uitingen van het volksgeloof in de voorspraak van Maria. Zo komt een vrouw smeken tot de H. Maagd voor haar zieke kind: « *O mijn Vrouwe, kom mij te hulp en erbarm u over mij!* » Maria krijgt medelijden en geneest het kind door het in het bed van Jezus te leggen. Waarop de moeder zegt: « *O Maria, ik weet dat de kracht van God in u woont, zozeer dat uw Zoon kinderen geneest zodra zij Hem aanraken.* »

Deze apocriefe teksten geven ons een beeld van de vroomheid van de gelovigen in het Oosten en van hun gebeden, die sterk lijken op de gebeden die wij vandaag de dag tot Maria richten. In het Westen bestaan nauwelijks getuigenissen van dit soort vroege devotie. Het was er zelfs verboden om de apocriefe evangelies in het Latijn te vertellen, om te vermijden dat de fantasieën die ze bevatten zich zouden verspreiden in het Westen. Deze maatregel was wijs, maar veroorzaakte ook een achterstand van meerdere eeuwen in de Mariadevotie van de Latijnse Kerk ten opzichte van die van het Oosten.

Ook al was de Mariaverering in het Westen dan niet zo vurig en zichtbaar als in het Oosten, toch was ze wel degelijk aanwezig. In Gallië beschikken we over bijzonder weinig archeologische sporen van het vroege christendom van vóór de 4de eeuw. Toch hebben we hier de oudste christelijke sarcofaag ter wereld. Deze sarcofaag, die uit de 2de of de 3de eeuw dateert, werd gevonden in het dorp La Gayole bij Brignoles in de Provence. Ze toont een mengeling van christelijke en heidense figuren, een vaak voorkomende praktijk in tijden van vervolging.

Het centrale personage, van wie het bovenlichaam is verdwenen, is een heidense figuur. Maar aan beide zijden van die figuur zijn drie christelijke personages gebeeldhouwd: aan de ene zijde de Goede Herder met een schaap op zijn schouders; aan de andere zijde de H. Petrus die in zee een vis vangt, symbool van Christus; en daar tussenin een *orante*, een biddende vrouw met opgeheven armen.

Volgens Emile Mâle is de *orante* op de sarcofaag van La Gayole het beeld van de ziel van de overledene die binnengaat in het eeuwige leven, maar mij lijkt het eerder een voorstelling van de H. Maagd te zijn. Pater Robert Javelet geeft in zijn boek *Marie, la Femme médiatrice* (1984) aan dat zich naast het beroemde fresco van de Maagd met het Kind in de catacomben van Priscilla (de oudste voorstelling die we van Maria hebben) ook een bijna vervaagde afbeelding van de Goede Herder bevindt – net als op de sarcofaag van La Gayole. Hij stipt ook aan dat men in andere catacomben vaak Maria's in orante-houding terugvindt, met het woord *Mara* of *Maria* bij het personage. Het reliëf op de sarcofaag van La Gayole zou dus goed een illustratie kunnen zijn van Maria's bemiddeling: zij is naar Petrus gekeerd en staat tussen hem en de Goede Herder in, terwijl zij bidt voor de Kerk.

Hoe dan ook, het staat vast dat er vanaf de vroegste tijden van de Kerk reeds een religieuze cultus voor de H. Maagd bestond, ook in Gallië, al was die altijd verbonden met die van de Verlosser. Het is onwaarschijnlijk dat er toen al sprake was van een afzonderlijke liturgische verering van Maria; daar zijn in elk geval geen sporen van overgeleverd. De eredienst voor de Heer en die voor de H. Maagd zouden zich pas geleidelijk onderscheiden van elkaar in de loop van de eeuwen. Maar als, zoals wij aannemen, de kerstening van Gallië door leerlingen van de apostelen gebeurde, dan was de liefde voor Onze-Lieve-Vrouw vanzelfsprekend samen met die voor Onze-Lieve-Heer mee ingeplant in het hart van de eerste Gallo-Romeinse bekeerlingen.

*broeder Michel van de triomferende Onbevleete
en het Goddelijke Hart*

DE ENE, HEILIGE, KATHOLIEKE EN APOSTOLISCHE KERK

DOOR de bemiddeling van de Onbevleete Maagd Maria heeft de falangist allereerst zijn moeder de Kerk leren kennen, die hem door het doopsel heeft doen herboren worden en hem in haar mysteries heeft onderricht. Door haar zichtbaar dienstwerk van verkondiging, heiliging en leiding is hij tot kind van God gemaakt, leerling van Christus, tempel van de H. Geest. Door zich steeds meer in te leven in het geloof leert hij in de zichtbare volmaaktheden van de Kerk de onzichtbare van de H. Geest kennen, de schepper van Liefde.

1. **ÉÉN** is de H. Geest, de vertrooster en Helper, zo volmaakt één als een goddelijke persoon maar kan zijn. [...] Hij trekt de trouwe christenen naar zich toe door zich aan hen te schenken. Hij brengt hen samen in zijn eenheid als door eenzelfde levensadem waardoor, uit zovele verspreide elementen, het organische geheel van het mystieke lichaam van de Kerk wordt geschapen.

Eén en enig is de Kerk, hiërarchisch en broederlijk, zonder totalitair collectivisme of anarchistisch individualisme. Zij is dat door de kracht van die goddelijke levensadem, haar geschenken door Christus en zijn H. Geest, door de zoete en meeslepende bemiddeling van Maria's Onbevleete Hart.

2. **HEILIG** is de Geest van de Vader en de Zoon, zo heilig als slechts God kan zijn. In Hem kan geen sprankeltje kwaad bestaan, zijn heiligheid straalt glansrijk in de Zoon en vindt haar brandhaard in het Onbevleete Hart van Maria, ark van het nieuwe Verbond. De zending van de H. Geest in de Kerk is een onuitputtelijke schittering van deugden en gaven, van goedheid en glorie. Als die de mystieke ledematen van de Kerk bereikt, dan worden zij één na één omgevormd naar het beeld en de gelijkenis van hun hoofd en enig model, Jezus Christus, in de perfecte "gietvorm" die de schoot van de Maagd Maria is.

Heilig en heiligmakend is de Kerk, een aan schaduwen en veranderingen onderhevige weerschijn op aarde, een in rijke kleuren schitterend en onvergelijkelijk prachtig beeld van de schoonheid en de goedheid van God. Onverstoorbaar bestaat ze voort in nieuwe gedaanten, bron van vreugde en zaligheid voor al haar kinderen.

3. **KATHOLIEK** is de onvermoeibare Geest, die als zending heeft de volkeren te kerstenen van het ene uiteinde van de aarde tot het andere en van het begin tot het einde van de tijden, zoals een moeder haar verloren kinderen zoekt om hen allemaal te verzamelen. Zijn macht omarmt alle mensen

en geheel de mens, volgens de oneindige wijsheid van Christus en het mysterieuze plan van de Vader om allen te verenigen in de Kerk. Ondanks de veelsoortigheid van haar leden moet die Kerk één gemeenschap worden, één harmonieuze vereniging onder impuls van Hem die haar met zijn eigen schoonheid vervult.

Katholiek is de Kerk door de Geest die haar leidt. In haar hoop en haar liefde omvat zij alle naties. Zo biedt zij een antwoord op het onbestemde verlangen van het menselijke geslacht om zijn oorspronkelijke eenheid en broederschap in rechtvaardigheid en genade terug te vinden [...]. Dat is de volheid van de roeping van de Kerk, de vrijgekochte mensheid, dochter van de Vader die naar Hem terugkeert door zijn Zoon Jezus Christus in het Onbevleete Hart van Maria, duif van de H. Geest.

4. **APOSTOLISCH** is de trouwe Geest, uitgezonden door de Vader en de Zoon om het evangelische werk verder te zetten doorheen heel de geschiedenis van de Kerk. Als profetische Geest heeft Hij het volk van Israël geïnspireerd, geheiligd en geleid tot aan de komst van Christus [...]. Als apostolische Geest was Hij het die, door de voortdurende bemiddeling van de Maagd Maria, op onfeilbare wijze de prediking en de geschriften van de getuigen van Jezus inspireerde. Zo verleende Hij zijn goddelijke hulp aan de totstandkoming van de christelijke instellingen en vermenigvuldigde Hij de gaven van heiligheid en de wondertekens om de uitverkiezing van het nieuwe volk, de kinderen van de Onbevleete, voor iedereen duidelijk te maken. [...]

Apostolisch is de Kerk door de trouw die de H. Geest haar voorschrijft en waarin Hij haar door de verdienste van de Onbevleete bewaart. [...] Zij vermeerdert voortdurend de schatten van wijsheid, deugd, kracht en goddelijke roem die haar werden toevertrouwd door haar Bruidegom, terwijl onder tussen het aantal van haar uitverkoren kinderen verder aangroeit tot aan de volheid die de Vader vastgesteld heeft.

Het is door de actie van de H. Geest dat de Kerk, die zowel uit heiligen als uit zondaars bestaat, overleeft en haar weg doorheen de eeuwen vervolgt. Ze zuivert zich daarbij van alle smetten en alle kwaad en erkent als gaven van de H. Geest het schone, het goede en het ware, waardoor haar Traditie de voorbeeldige norm wordt voor het heden en de toekomst.

*Punt 14 van de 150 PUNTEN
VAN DE FALANX VAN DE ONBEVLEETE*

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité ! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle.*

Stichter : † Abbé Georges de Nantes.

Hoofdredacteur : Broeder Bruno Bonnet-Eymard, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever : L. Oorts, Heideweg 14, B-2980 Zoersel.

Abonnement voor binnen- en buitenland : € 20. Steunabonnement : vanaf € 25.

IBAN : BE37 7340 7865 9228. BIC : KREDBEBB.

Internet : <http://nl.crc-resurrection.org/> – E-mail : hij.is.verrezen@gmail.com